

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 15 januari 2019

Portefeuillehouder(s): Burgemeester Molkenboer

Portefeuille(s): Openbare orde en veiligheid

Contactpersoon: T. Vermeulen

Tel.nr.: 8292

E-mailadres: vermeulen.t@woerden.nl

Onderwerp:

Zienswijzen Kadernota 2020 en Regionaal risicoprofiel 2020-2023 VRU

Samenvatting:

Uit de gemeenschappelijke regeling VRU vloeit voort dat de gemeenteraad een zienswijze mag indienen op een aantal beleidsstukken van de veiligheidsregio. Dit betreffen onder andere de Kadernota die jaarlijks wordt vastgesteld en het Regionaal risicoprofiel dat eenmaal in de vier jaar wordt vastgesteld. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio stelt deze documenten op 11 februari 2019 vast en vraagt daarom om uiterlijk 7 februari 2019 een zienswijze in te dienen. Dit voorstel dient om de zienswijze van de gemeente door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Gevraagd besluit:

De gemeenteraad besluit als zienswijze vast te stellen en deze aan de VRU te verzenden:

1. In te stemmen met de Kadernota 2020 VRU, waarbij:
  - a. uitgangspunt is dat geen aanvullende bijdragen aan gemeenten worden gevraagd ten behoeve van nieuw beleid en organisatieontwikkeling
  - b. de gemeente positief staat tegenover het instellen van een egaliseriereserve ten behoeve van nieuw beleid en organisatieontwikkeling
2. In te stemmen met het Regionaal risicoprofiel 2020-2023 VRU, waarbij aandacht wordt gevraagd voor een goede afbakening van de taken waar de VRU zich in het kader van haar taken op voorbereidt bij de meer brede onderwerpen zoals energietransitie, ondermijning en cybercriminaliteit.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Uit de gemeenschappelijke regeling VRU vloeit voort dat de gemeenteraad een zienswijze mag indienen op een aantal beleidsstukken van de veiligheidsregio. Dit betreffen onder andere de Kadernota die jaarlijks wordt vastgesteld en het Regionaal risicoprofiel dat eenmaal in de vier jaar wordt vastgesteld. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio stelt deze documenten op 11 februari 2019 vast en vraagt daarom om uiterlijk 7 februari 2019 een zienswijze in te dienen. Dit voorstel dient om de zienswijze van de gemeente door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

De veiligheidsregio heeft de documenten aan de gemeenten verzonden. Deze zijn gelezen en beoordeeld door de afdelingen Veiligheid en Financiën, wat heeft geleid tot dit voorstel. Er zijn geen externe stakeholders bij dit voorstel betrokken.

Samenwerking met andere gemeenten

Beide documenten zijn in samenhang met de ambtelijke inzet voor de gemeente Oudewater beoordeeld.

Wat willen we bereiken?

Het beoogd effect is dat de gemeente invloed kan uitoefenen op besluitvorming binnen de VRU.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om invloed uit te oefenen op besluitvorming binnen de VRU wordt een zienswijze ingediend, die wordt besproken tijdens de vergadering van het algemeen bestuur bij het vaststellen van deze documenten.

Argumenten

1. Kadernota 2020

De Kadernota is, zoals de VRU vorig jaar heeft aangegeven, beleidsarm ingestoken. Uitgangspunt is dat aan gemeenten geen aanvullende bijdrage wordt gevraagd voor organisatieontwikkeling en nieuw beleid, maar dat dit gedekt moet worden door bestaande taken meer efficiënt uit te voeren. Dit uitgangspunt is conform de insteek van het college.

Tevens vraagt de VRU naar de mening van de gemeente om een egalisereserve in te stellen voor de organisatieontwikkeling en nieuw beleid. Jaarlijkse overschotten kunnen hierin worden gedeponereerd om de bijdragen van gemeenten te stabiliseren. Deze reserve is bedoeld voor zaken als het experiment met de paraatheid overdag, waarbij de veiligheidsregio signaleert dat de kern van haar dienstverlening in gevaar komt. Het college stelt voor in te stemmen met de instelling van een dergelijke reserve, omdat het hier zaken betreft die de kern van het functioneren van de veiligheidsregio raken.

2. Regionaal risicoprofiel

Het risicoprofiel is een weergave van de risico's waar de veiligheidsregio zich op voorbereidt. Deze wordt eenmaal in de vier jaar opnieuw opgesteld om te actualiseren. De veiligheidsregio heeft het risicoprofiel deze keer gekoppeld aan het Nationaal Veiligheidsprofiel, wat een bredere kijk op risico's oplevert. Zaken als de energietransitie, ondermijning en cyberdreiging worden hierin ook meegenomen. De kanttekening hierbij is dat de veiligheidsregio wel goed moet afbakenen op welke aspecten van deze brede onderwerpen zij zich voorbereidt. Ondermijning is een zeer breed begrip, waarbij de veiligheidsregio zich moet richten op de gevolgen van ondermijning die de fysieke veiligheid raken. Dat kan in flankerend beleid worden vastgelegd.

Dit regionaal risicoprofiel geeft een bredere kijk op risico's en biedt een goede basis als voorbereiding op rampen en crises.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

Als de gemeente besluit om geen zienswijze in te dienen dan heeft zij ook geen invloed op besluitvorming binnen de VRU, wat nadelige gevolgen kan hebben.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Aan het indienen van de zienswijze an sich zijn geen financiële gevolgen verbonden. Wel blijkt dat de algemene bijdrage met ca. €59.000 stijgt als gevolg van exogene ontwikkelingen: de reguliere

loon- en prijsindexaties en veranderende wet- en regelgeving.

Communicatie

Gezien de aard van dit onderwerp is het voorstel geen middelen van de afdeling Communicatie in te zetten voor berichtgeving richting inwoners.

Vervolgproces

Wanneer de zienswijze is vastgesteld zal deze aan de veiligheidsregio verzonden worden.

Bevoegdheid raad:

De bevoegdheid van de gemeenteraad om een zienswijze in te mogen dienen op deze documenten is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling VRU.

Bijlagen:

- Aanbiedingsbrief Kadernota 2020 VRU geregistreerd onder corsanummer 19.000250
  - Kadernota 2020 VRU geregistreerd onder corsanummer 19.000251
  - Aanbiedingsbrief Regionaal risicoprofiel 2020 - 2023 VRU geregistreerd onder corsanummer 19.000252
  - Regionaal Risicoprofiel 2020 - 2023 VRU geregistreerd onder corsanummer 19.000253
  - Het raadsbesluit geregistreerd onder corsanummer 19R.00008
  - Uitgaande brief met zienswijze geregistreerd onder corsanummer 19U.01449
-

De indiener: College van burgemeester en wethouders

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Datum

30 november 2018

Aan de gemeenteraden van de deelnemende VRU-gemeenten
Ter attentie van de voorzitters door tussenkomst van de
Colleges van burgemeester en wethouders

Onderwerp

Kadernota 2020

Geachte raad,

Ingevolge de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) wordt u elk jaar verzocht uw zienswijze te geven op de begrotingskaders van het bestuur van de VRU, zoals vertaald in de kadernota.

Hierbij ontvangt u de kadernota voor het begrotingsjaar 2020. De kadernota is op 19 november jl. behandeld in het algemeen bestuur van de VRU, bestaande uit alle burgemeesters van gemeenten in de provincie Utrecht. Daarbij zijn de adviezen van de bestuurlijke adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën en de adviescommissie Gemeentesecretarissen Veiligheid betrokken. Op 18 oktober en 8 november jl. hebben bijeenkomsten plaatsgevonden voor de betrokken ambtenaren van de gemeenten, waarin de mutaties en ontwikkelingen nader zijn toegelicht.

Overeenkomstig uw wens ontvangt u de kadernota in een zeer vroeg stadium. Zodoende bent u in staat financiële effecten, voor zover nu bekend en vastgesteld, te betrekken bij het opstellen van uw gemeentebegroting. In dat verband verwijzen wij naar de bijlage (1) bij deze brief, waarin de gemeentelijke bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VRU zijn opgenomen voor het basistakenpakket. In de tabel kunt u ook lezen welke vergoeding uw gemeente betaalt voor diensten die op uw verzoek uitsluitend aan uw gemeente worden geleverd (het individueel gemeentelijk pluspakket).

De afgelopen jaren zijn aanzienlijke bezuinigingen doorgevoerd. Door het voeren van een sobere en solide bedrijfsvoering is sinds de regionalisering ruim 20% bezuinigd op de gemeentelijke bijdrage aan de VRU. Hiermee heeft de VRU een bijdrage geleverd aan de bezuinigingstaakstellingen waarvoor de gemeenten gesteld werden tijdens de economische crisis. Daarnaast is in de afgelopen jaren meerdere malen geld teruggegeven aan de gemeenten uit de

contactpersoon

Dhr. B. van 't Hoog
Stafafdeling Bestuur & Control

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

088 878 1700
B.van.t.Hoog@vru.nl

Ons kenmerk
18.0004511

Uw kenmerk

Bijlagen
2

resultaatbestemmingen. De marges om te kunnen inspelen op beleidsbijstellingen zijn door de bezuinigingen en teruggaven beperkt.

Financiële kaders beleidsplan 2020-2023

De voorliggende kadernota heeft betrekking op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode. Op het moment van het opstellen van deze kadernota is het proces van het opstellen en afstemmen van het nieuwe beleidsplan met de gemeenten en de partners echter nog in volle gang. De voorliggende kadernota is daarom beleidsarm (geen voorstellen voor nieuw beleid). Wel is een aantal kaders opgenomen voor de nadere financiële uitwerking van het nieuwe beleidsplan. Samengevat komt dit neer op:

1. De VRU heeft de ambitie om de komende jaren geen aanvullende structurele bijdrage te vragen voor nieuw beleid. Structurele kosten die voortvloeien uit nieuw beleid moeten dan ook worden gedekt uit besparingen door steeds efficiënter te werken en bestaand beleid te heroverwegen (nieuw voor oud);
2. Voor 2020 is er geen structureel budget in de begroting opgenomen voor organisatieontwikkeling. De VRU stelt zich tot doel om ook hier geen aanvullende bijdrage voor te vragen, maar in plaats daarvan een ontwikkel- en egaliseringsreserve in te stellen. Deze reserve wordt gevormd uit positieve rekeningresultaten en wordt ingezet voor onderzoek, het uitvoeren van pilots en het dekken van (incidentele) implementatiekosten die gerelateerd zijn aan de doelstellingen uit het beleidsplan. Op deze manier zorgt de ontwikkel- en egaliseringsreserve voor stabiliteit in de gemeentelijke bijdrage.

Het algemeen bestuur stelt spelregels vast met betrekking tot de maximale omvang (plafond) van de ontwikkel- en egaliseringsreserve en de besteding van de middelen. Deze spelregels worden opgenomen in de ontwerp-begroting 2020 die in april 2019 voor een zienswijze aan u wordt voorgelegd.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage 2020

In de kadernota ligt de nadruk op de ontwikkelingen die effect hebben op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage. In totaal wordt er een bedrag van € 80,3 miljoen aan gemeentelijke bijdragen gevraagd voor 2020. Hiervan heeft € 2,1 miljoen betrekking op de ophoging van de begroting als gevolg van de vorming van de gemeente Vijfheerenlanden. Deze toename van de begroting van de VRU wordt gedekt door de bijdrage van de samengevoegde gemeente Vijfheerenlanden. Voor de andere gemeenten heeft dit geen financiële consequenties.

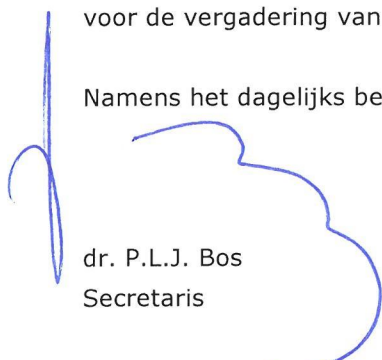
Ten opzichte van de begroting 2019 bedraagt de stijging - exclusief de ophoging van de begroting met betrekking tot Vijfheerenlanden - € 3,7 miljoen (4,9%). Deze stijging bestaat voor het grootste deel uit de reguliere technische toepassing van het financiële kader (€ 3,0 miljoen), met daarin de loon- en prijsaanpassing conform de afspraken daarover in de gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur heeft zich bij de behandeling van de kadernota 2020 positief uitgesproken over het spreiden van de lasten voor het FLO-overgangsrecht. Dit betekent dat een deel van de bijdrage voor 2020 wordt gereserveerd om de toekomstige lastenstijging voor het FLO-overgangsrecht te dempen.

Ter waarde van € 0,1 miljoen structureel en € 0,6 miljoen incidenteel wordt een bijdrage gevraagd voor noodzakelijke bijstellingen van het bestaande beleid als gevolg van veranderende wet- en regelgeving om de taakuitvoering op het huidige niveau voort te zetten. Het betreft de voor 2020 geraamde kosten voor de (voorbereiding van de) invoering van de Omgevingswet, de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en de Wet banenafspraken. In de programmabegroting 2019 zijn de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en de Omgevingswet reeds als beleidsontwikkeling voor 2020 vermeld, maar waren de financiële effecten daarvan nog niet bekend. Daarnaast zijn de financiële effecten van de Wet banenafspraken pas dit jaar duidelijk geworden. Om die reden zijn deze ontwikkelingen nu verwerkt in de kadernota 2020.

Zienswijze

Wij verzoeken u uw zienswijze uiterlijk 7 februari 2019 aan het bestuur van de VRU kenbaar te maken, ter attentie van de concerncontroller, de heer Van 't Hoog. De ontvangen zienswijzen op de kadernota 2020 worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur op 11 februari 2019, waarna deze worden betrokken bij het opstellen van de ontwerp-programmabegroting 2020. De behandeling van de ontwerp-programmabegroting 2020 is voorzien voor de vergadering van het algemeen bestuur op 27 maart 2019.

Namens het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht,

dr. P.L.J. Bos
Secretaris

Bijlage 1: Bijdrage en vergoeding 2020 per gemeente

In de onderstaande tabel staan de bijdragen voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) en de vergoedingen voor het individueel gemeentelijke pluspakket (IGPP) per gemeente vermeld. Voor de bijdragen en vergoedingen zijn ook de vergelijkende cijfers opgenomen uit de op 9 juli 2018 vastgestelde Programmabegroting 2019.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bijdrage GBTP begroting 2019	Bijdrage GBTP kadernota 2020	Vergoeding IGPP begroting 2019	Vergoeding IGPP kadernota 2020	Totaal raming begroting 2019	Totaal raming kadernota 2020
Renswoude	319	334	-	-	319	334
Eemnes	498	515	67	69	565	584
Oudewater	562	573	18	19	580	592
Woudenberg	643	662	18	19	661	681
Montfoort	764	791	-	-	764	791
Lopik	810	834	-	-	810	834
Bunnik	881	907	9	9	890	916
Rhenen	1.054	1.098	-	-	1.054	1.098
Vianen/ Vijfheerenlanden	1.030	3.274	3	48	1.033	3.323
Bunschoten	1.017	1.049	18	19	1.035	1.068
Wijk bij Duurstede	1.311	1.347	60	60	1.371	1.407
Baarn	1.544	1.493	18	19	1.562	1.512
Leusden	1.499	1.536	-	-	1.499	1.536
IJsselstein	1.578	1.619	15	16	1.593	1.635
De Bilt	2.503	2.555	-	-	2.503	2.555
De Ronde Venen	2.412	2.504	30	-	2.442	2.504
Soest	2.520	2.584	77	80	2.597	2.664
Utrechtse Heuvelrug	2.968	3.051	89	90	3.057	3.141
Houten	2.110	2.168	54	54	2.164	2.221
Woerden	2.804	2.863	157	162	2.961	3.025
Nieuwegein	3.442	3.530	14	14	3.456	3.544
Zeist	3.794	3.896	247	255	4.041	4.151
Veenendaal	2.853	2.944	70	73	2.923	3.017
Stichtse Vecht	3.688	3.776	-	-	3.688	3.776
Amersfoort	9.199	9.419	466	482	9.665	9.901
Utrecht	24.410	25.018	1.284	1.331	25.694	26.348
Nog toe te rekenen*				508	-	508
Totaal	76.214	80.338	2.714	3.327	78.928	83.665

* In 2020 wordt de toename van het aantal adviesaanvragen bovenop de beschikbare capaciteit van de VRU uit het gemeentelijk basistakenpakket per gemeente doorbelast via individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP).

Kadernota 2020

30 november 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Achtergrond	5
1.2	Opbouw kadernota	5
2	Financieel kader	6
2.1	Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds	6
2.2	Loonaanpassing	8
2.3	Prijsaanpassing	8
2.4	Lasten FLO-overgangsrecht	9
2.5	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding	11
2.6	Samenvatting mutatie gemeentelijke bijdrage 2020 financieel kader	11
3	Bijstellingen bestaand beleid	13
3.1	Adviesaanvragen bouw	13
3.2	Adviesaanvragen evenementen	14
3.3	Toename AED-uitrukken	15
3.4	Invoering omgevingswet	16
3.5	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	16
3.6	Wet banenafpraak	18
3.7	Digitale toegankelijkheid	20
3.8	Samenvatting bijstellingen bestaand beleid	21
4	Financiële kaders beleidsplan 2020-2023	22
4.1	Beleidsplan 2020-2023	22
4.2	Aanvullende bijdrage voor nieuw beleid	23
4.3	Ontwikkel- en egalisereserve	23
4.4	Bijstelling in het dekkingsplan	24
4.5	Samenvatting financiële kaders beleidsplan 2020-2023	24
5	Bijdrage gemeentelijk basistakenpakket	25
6	Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket	27
	Bijlagen	28
	Bijlage 1: Uitkering gemeentefonds, subcluster B&R	28
	Bijlage 2: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2020-2023	29
	Bijlage 3: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2020-2023 jaarlijks geïndexeerd	30

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Voor u ligt de kadernota 2020. Hierin zijn conform artikel 4.3 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht de financiële en beleidsmatige kaders voor de programmabegroting van 2020 opgenomen. De kadernota vormt het startpunt van het proces van begroting en verantwoording (zie figuur 1).

Figuur 1: proces begroting en verantwoording VRU

De gemeenten worden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar voren te brengen. Alle zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting van 2020. De programmabegroting 2020 wordt in het voorjaar van 2019 opgesteld. Voordat het bestuur de programmabegroting 2020 definitief vaststelt, wordt deze eveneens voor zienswijzen aan de gemeenten aangeboden. De gemeenten hebben op deze manier twee gelegenheden om invloed uit te oefenen op de programmabegroting van de VRU.

1.2 Opbouw kadernota

In de kadernota ligt de nadruk op de ontwikkelingen die effect hebben op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de technische toepassing van het financiële kader (hoofdstuk 2), de bijstellingen met betrekking tot het bestaand beleid (hoofdstuk 3) en de financiële kaders met betrekking tot het (nieuwe) beleidsplan VRU 2020-2023 (hoofdstuk 4).

In hoofdstuk 5 worden de effecten uit hoofdstuk 2 tot en met 4 op de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt de vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) per gemeente inzichtelijk gemaakt.

2 Financieel kader

2.1 Bijstelling ijkpuntsscores gemeentefonds

Ijkpuntsscores gemeentefonds

Conform artikel 4.2 A van de Gemeenschappelijke Regeling vormen de ijkpuntsscores van het Gemeentefonds voor het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding de grondslag voor het relatieve aandeel van de gemeenten in de totale bijdrage voor het GBTP. In tabel 1 zijn de percentages voor 2020 opgenomen. Ter vergelijking zijn ook de percentages voor en na de gemeentelijke herindeling van Vijfheerenlanden per 1-1-2019 vermeld.

Tabel 1: verdelingsgrondslag (relatief aandeel ijkpuntsscores) bijdrage GBTP

Gemeente	Verdelingsgrondslag bijdrage GBTP		
	Programma begroting 2019	2019 incl. Vijfheerenlanden	2020 incl. Vijfheerenlanden
Renswoude	0,38%	0,38%	0,38%
Eemnes	0,60%	0,60%	0,59%
Oudewater	0,69%	0,67%	0,67%
Woudenberg	0,79%	0,77%	0,77%
Montfoort	0,93%	0,92%	0,92%
Lopik	0,99%	0,97%	0,97%
Bunnik	1,11%	1,09%	1,08%
Rhenen	1,34%	1,34%	1,34%
Vianen/Vijfheerenlanden	1,29%	3,68%	3,68%
Bunschoten	1,28%	1,26%	1,26%
Wijk bij Duurstede	1,60%	1,57%	1,57%
Baarn	1,96%	1,79%	1,79%
Leusden	1,95%	1,90%	1,90%
IJsselstein	2,15%	2,10%	2,10%
De Bilt	3,11%	3,02%	3,01%
De Ronde Venen	3,03%	3,01%	3,00%
Soest	3,15%	3,08%	3,08%
Utrechtse Heuvelrug	3,65%	3,57%	3,57%
Houten	3,01%	2,97%	2,97%
Woerden	3,57%	3,47%	3,46%
Nieuwegein	4,53%	4,49%	4,49%
Zeist	4,73%	4,62%	4,62%
Veenendaal	4,63%	4,60%	4,60%
Stichtse Vecht	4,58%	4,46%	4,45%
Amersfoort	11,73%	11,41%	11,42%
Utrecht	33,23%	32,28%	32,32%
TOTAAL	100%	100%	100%

De in de plaatstreding Vianen/Vijfheerenlanden leidt tot een hoger relatief aandeel van de voormalige gemeente Vianen (Vianen: 1,29%, Vijfheerenlanden: 3,68%). Dit resulteert in een hogere bijdrage van € 2,1

miljoen voor het gemeentelijk basistakenpakket. Tegenover deze hogere bijdrage staat een ophoging van de begroting van de VRU voor hetzelfde bedrag (zie volgende subparagraaf: Verwerking in de plaatstreding Vijfheerenlanden).

In bijlage 1 zijn de bedragen opgenomen die de gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds voor het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding voor de jaren 2017 tot en met 2020, zoals berekend in de septembercirculaire van het gemeentefonds.

Verwerking in de plaatstreding Vijfheerenlanden

Per 1 januari 2019 worden de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik samengevoegd tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. De gemeente Vianen is momenteel al onderdeel van de VRU; Leerdam en Zederik zijn tot en met 2018 onderdeel van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (ZHZ). De nieuwe gemeente Vijfheerenlanden wordt per 1 januari 2019 onderdeel van de provincie Utrecht en zal daarmee ook in de plaats treden van Vianen als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht.

Tabel 2 geeft inzicht in de structurele kosten en opbrengsten die samenhangen met de uitbreiding van het verzorgingsgebied. Bij de opbrengsten is een aanvullende bijdrage¹ van Vijfheerenlanden opgenomen die ervoor zorgt dat de ophoging van de begroting van de VRU volledig wordt gedekt uit de verhoging van de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket van Vianen/Vijfheerenlanden op basis van het hogere aandeel in de ijkpuntcores (zie vorige subparagraaf). De andere gemeenten ondervinden dan ook geen nadeel van de in de plaatstreding van Vijfheerenlanden, conform het standpunt dat het algemeen bestuur op 20 september 2018 heeft ingenomen.

Tabel 2: Gemeentelijk basistakenpakket Vijfheerenlanden

In de plaatstreding Vijfheerenlanden	Financieel effect 2020		
	Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Bedragen x € 1.000			
Personele kosten uitbreiding	1.467	-	1.467
Materiële kosten uitbreiding	1.116	-	1.116
Subtotaal kosten	2.583	-	2.583
Rijksbijdrage (BDuR)	252		252
Overige opbrengsten	45		45
Aanvullende bijdrage Vijfheerenlanden	140		140
Subtotaal opbrengsten	437	-	437
Totaal effect	2.146	-	2.146

¹ De aanvullende bijdrage is gebaseerd op een voorlopige raming van de kosten en opbrengsten. Bij de definitieve verwerking in de begroting 2020/1^e begrotingswijziging 2019 wordt dit bedrag bijgesteld op basis van eventuele wijzigingen in de kosten of opbrengsten (o.a. BDUR).

2.2 Loonaanpassing

De gemeentelijk bijdrage wordt geïndexeerd volgens artikel 4.3 van de Gemeenschappelijke Regeling. De loonaanpassing volgt de algemene loonontwikkeling². In tabel 3 is het financiële effect van de loonontwikkeling op de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) opgenomen en op de vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP).

Tabel 3: financieel effect loonaanpassing

Loonaanpassing	% Loon- aanpassing	Financieel effect 2020		Totaal
		Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	
Mutatie stelpost looncompensatie 2019	0,70%	406	7	413
Stelpost looncompensatie 2020	3,20%	1.856	34	1.890
Totaal effect	3,90%	2.262	41	2.303

Bij het opstellen van deze kadernota is er nog geen nieuwe cao afgesloten voor de periode na 1 januari 2019. Met ingang van de kadernota 2019 wordt jaarlijks een stelpost voor looncompensatie opgenomen volgens de indexcijfers uit de circulaires van het gemeentefonds. Voor 2019 is het percentage bijgesteld van 2,2% naar 2,9%. Voor 2020 bedraagt het percentage 3,2%. In totaal bedraagt de loonaanpassing voor 2020 daarmee 3,9%. Bij het opstellen van de programmabegroting en bij de eerste wijziging van de begroting worden deze percentages structureel bijgesteld op basis van de dan geldende CAO en vastgestelde premie's. Hierdoor worden stelposten structureel vertaald naar de werkelijke loonontwikkeling.

2.3 Prijsaanpassing

Voor de prijsaanpassing hanteert de VRU de procentuele mutatie van het Bruto Binnenlands Product zoals berekend door het Centraal Plan Bureau. Dit is conform artikel 1 sub j van de Bijdrageverordening VRU. Daarbij vindt jaarlijks een correctie plaats op basis van de geactualiseerde cijfers over de voorliggende twee jaren. Zo wordt nooit te veel of te weinig geïndexeerd. Voor 2020 bedraagt de prijsaanpassing 3,3%. In tabel 4 is het financiële effect van deze prijsaanpassing opgenomen.

² Bijdrageverordening, artikel 1: de loonontwikkeling conform de Collectieve Arbeidsregeling (CAR) en mutaties in de premieplichtigen van de werkgever op basis van wet CAR en rechtspositieregeling.

Tabel 4: financieel effect prijsaanpassing

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Financieel effect 2020		
Prijsaanpassing	% Prijsaanpassing	Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Mutatie prijsaanpassing 2018	0,40%	118	6	124
Mutatie prijsaanpassing 2019	0,90%	266	14	280
Prijsaanpassing 2020	2,00%	593	29	622
Totaal effect	3,30%	978	49	1.027

2.4 Lasten FLO-overgangsrecht

Veel brandweerm medewerkers hadden tot 2006 recht op functioneel leeftijdsontslag (FLO). Dit FLO is per 1 januari 2006 afgeschaft. Voor medewerkers die nog niet met FLO waren, maar wel onder de FLO-regeling vielen, is het zogenaamde FLO-overgangsrecht afgesproken. De lasten van het FLO-overgangsrecht kunnen jaarlijks fluctueren en veranderen doordat premies worden aangepast of doordat de persoonlijke situatie van medewerkers verandert (uit dienst, overlijden, uitstellen van keuzemoment etc.).

Op 25 maart 2017 heeft de Brandweerkamer van de VNG met FNV Overheid, CNV Overheid, CMHF en BVB een akkoord gesloten over de reparatie van het FLO-overgangsrecht voor brandweerpersoneel. Zonder deze reparatie zouden de totale lasten van het FLO-overgangsrecht met circa 66% stijgen door:

1. een langer FLO-overgangstraject tot drie jaar voorafgaand aan de verdere opgehoogde AOW-leeftijd (gekoppeld aan de levensverwachting);
2. fiscale boetes over het levensloopdeel van het huidige FLO-traject vanwege het vervallen van de mogelijkheid tot het opnemen van levenslooptegoeed per 2022;
3. verdere verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar naar 68 jaar per 1 januari 2018.

Door het bereiken van het akkoord wordt de totale kostenstijging (tot en met 2045) beperkt tot circa 20%. Tot en met 2021 zijn de verwachte kosten voor het FLO-overgangsrecht relatief laag. Dit wordt veroorzaakt doordat iedere medewerker met recht op FLO-overgangsrecht in de nieuwe regeling een tot twee jaar langer door moet werken waardoor de FLO-kosten eveneens een tot twee jaar vooruit worden geschoven én er optimaal gebruik wordt gemaakt van de fiscaalvriendelijke mogelijkheden die de levensloopregeling tot 2022 biedt. Vanaf 2022 nemen de lasten aanzienlijk toe, zoals reeds is vermeld in de meerjarenraming FLO-overgangsrecht van de programmabegroting 2019. In 2020 en 2021 is sprake van een daling van de lasten FLO-overgangsrecht ten opzichte van de begroting 2019. Om de kosten beter te spreiden wordt het

verschil van € 0,7 miljoen in 2020 en € 0,4 miljoen in 2021 gereserveerd. Deze reservering wordt in 2022 ingezet om de kostenstijging te matigen. Zie tabel 5 voor de meerjarenraming lasten FLO-overgangsrecht en tabel 6 voor het financieel effect op de bijdrage GBTP.

Tabel 5: meerjarenraming lasten FLO-overgangsrecht 2020-2023

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Meerjarenraming FLO overgangsrecht	2020	2021	2022	2023
Lasten FLO- overgangsrecht	954	1.234	3.200	3.440
Storting/ onttrekking reserve FLO-overgangsrecht	712	432	-1.144	-
Totaal lasten FLO overgangsrecht	1.666	1.666	2.056	3.440

Op basis van het bereikte 'akkoord reparatie FLO-overgangsrecht brandweerpersoneel' van december 2017 zijn de te verwachten lasten van het FLO-overgangsrecht inzichtelijk gemaakt (tabel). Een deel van dit akkoord is nog niet volledig uitgewerkt, onder andere de inzet van individuele levenslooptegoeden ter financiering van de nieuwe regeling FLO-overgangsrecht alsmede het nieuwe spaarproduct ter vervanging van de huidige levenslooppolis. Wanneer de nadere uitwerking is afgerond worden de eventuele bijstellingen meegenomen in de actualisatie van de meerjarenraming lasten FLO-overgangsrecht.

In tabel 6 zijn de effecten op de bijdrage voor het GBTP opgenomen voor 2020 ten opzichte van de begroting 2019.

Tabel 6: financieel effect mutatie lasten FLO-overgangsrecht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Financieel effect 2020		
	Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Lasten FLO-overgangsrecht 2019	1.622	-	1.622
Lasten FLO-overgangsrecht 2020	954	-	954
Mutatie lasten FLO-overgangsrecht	-668	-	-668
Correctie loon- en prijsindexering 2020	-44	-	-44
Reserve fluctuaties FLO-overgangsrecht	712	-	712
Totaal effect	-	-	-

De lasten FLO-overgangsrecht 2020 zijn opgenomen met het prijspeil 2020. De loon- en prijsaanpassing met betrekking tot de lasten FLO-overgangsrecht zijn onderdeel van de totale loon- en prijsaanpassing (zie paragraaf 2.2 en 2.3). Daarom is een correctie toegepast. Het verschil aan lasten in 2020 ten opzichte van de begroting 2019 wordt toegevoegd aan de reserve 'Fluctuaties

FLO-overgangsrecht' om de meerjarige lasten voor het FLO-overgangsrecht beter te spreiden.

2.5 Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

De hoogte van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) bedraagt voor 2020 op basis van de meicirculaire 2018 van het rijk € 9,74 miljoen. Dat is € 157k meer dan opgenomen in de huidige meerjarenraming. Het betreft geheel de structurele doorwerking van de loonbijstelling 2018. Dit bedrag wordt in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeenten voor het GBTP omdat daarin al een loon- en prijsbijstelling met betrekking tot alle inkomsten op de volledige begroting is opgenomen. De loon- en prijsbijstelling voor BDuR 2019 en 2020 zijn nog niet bekend.

De BDUR zal in 2019 overigens nog stijgen als gevolg van de wetsaanpassing vanwege de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Deze stijging is al meegenomen bij de berekening van de netto stijging van de lasten door de uitbreiding van het verzorgingsgebied van de VRU als gevolg van de gemeentelijke herindeling van Vijfheerenlanden. Deze stijging wordt daarom buiten beschouwing gelaten. In tabel 7 is het financiële effect van de BDuR opgenomen.

Tabel 7: financieel effect mutatie BDuR

Bedragen x € 1.000 Brede doeluitkering Rampenbestrijding	Financieel effect 2020		
	Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2018	-157	-	-157
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2019	p.m.	-	-
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2020	p.m.	-	-
Totaal effect	-157	-	-157

2.6 Samenvatting mutatie gemeentelijke bijdrage 2020 financieel kader

In tabel 8 wordt het totale effect van de toepassing van het financieel kader op de gemeentelijke bijdrage voor het GBTP weergegeven.

Tabel 8: effect financieel kader op bijdrage GBTP

Bedragen x € 1.000

Mutaties financieel kader	Structureel	Incidenteel	Totaal
Bijstelling ijkpuntcores gemeentefonds, inclusief in de plaatstreding Vijfheerenlanden*	-	-	-
Loonaanpassing	2.262	-	2.262
Prijsaanpassing	978	-	978
Lagere lasten FLO-overgangsrecht**	-	-	-
Brede doeluitkering Rampenbestrijding	-157	-	-157
Totaal mutatie bijdrage GBTP	3.083	-	3.083

- * De bijstelling van de ijkpuntcores heeft geen effect op de totale omvang van bijdrage GBTP. De bijstelling leidt wel tot onderlinge verschuivingen tussen de bijdragen van gemeenten. De verwerking van de in de plaatstreding van Vijfheerenlanden is budgetneutraal omdat de toename van de begroting gelijk is aan de verhoging van de bijdrage van Vijfheerenlanden voor het GBTP.
- ** De lasten van het FLO-overgangsrecht fluctueren jaarlijks. De meerjarenraming (zie tabel 5) wordt jaarlijks bijgesteld. Het verschil aan lasten in 2020 ten opzichte van de begroting 2019 wordt toegevoegd aan de reserve 'Fluctuaties FLO-overgangsrecht'.

3 Bijstellingen bestaand beleid

Een aantal exogene ontwikkelingen vormt de aanleiding voor bijstellingen die nodig zijn om bestaande beleid te kunnen voortzetten. In de volgende paragrafen worden de bijstellingen nader toegelicht. Voor zover bekend, worden de effecten op de begroting weergegeven. In de laatste paragraaf wordt een totaaloverzicht van de effecten op de gemeentelijke bijdrage weergegeven.

3.1 Adviesaanvragen bouw

Ontwikkeling

De structurele capaciteit van de VRU is ingericht op circa 3.000 adviesaanvragen per jaar. Een toename van de bouwactiviteiten in onze regio zorgt voor meer bouwvergunning-aanvragen bij de gemeenten. Dit leidt vervolgens weer tot een stijging van het aantal adviesaanvragen van de gemeenten bij VRU.

In de programmabegroting 2019 is een tijdelijke uitbreiding van de adviescapaciteit van de VRU met 8.000 uur verwerkt om de verwachte stijging tot circa 3.400 adviesaanvragen in 2019 te kunnen behandelen. Voor 2020 en verder is afgesproken dat de benodigde capaciteit jaarlijks wordt ingeschat op basis van de ontwikkeling van het aantal adviesaanvragen. Op basis van de realisatiecijfers in 2018 en de prognoses van het Economisch Instituut voor de Bouw wordt voor 2020 verwacht dat het aantal adviesaanvragen verder toeneemt tot 3.500 adviesaanvragen.

Bijstelling

De capaciteitsuitbreiding in 2019 is incidenteel gedekt. De verwachte toename van het aantal adviesaanvragen tot 3.500 vergt in 2020 daarom een uitbreiding van de capaciteit met circa 10.000 uur (stijging 2019: 8.000 uur, toename stijging 2020: 2.000 uur). De totale kosten voor de uitbreiding van de capaciteit in 2020 bedragen € 508k. De stijging ten opzichte van de incidentele verhoging van de bijdrage in 2019 (€ 391k) wordt veroorzaakt door de verwachte verdere stijging van het aantal adviesaanvragen en de bijstelling van het prijspeil.

De stijging van de adviesaanvragen bouw doen zich niet gelijkmatig voor in de regio. Omdat de gemeenten leges ontvangen voor de behandeling van vergunningaanvragen (waar de advisering door de VRU onderdeel van uitmaakt) wordt de benodigde ophoging van de capaciteit via het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) doorberekend aan de gemeenten die meer adviescapaciteit gebruiken dan via hun aandeel in de bijdrage voor het

gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) beschikbaar is. Door de toepassing van het principe 'de gebruiker betaalt' via het individueel gemeentelijk pluspakket wordt ervoor gezorgd dat de toename van het aantal adviesaanvragen bouw geen effect heeft op de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket waaraan alle gemeenten bijdragen. Deze werkwijze is conform de Bijdrageverordening VRU, waarin de mogelijkheid is opgenomen voor individuele gemeenten om extra plustaken af te nemen bovenop de basiscapaciteit binnen het gemeentelijk basistakenpakket.

In 2018 is de nieuwe preventieapplicatie in gebruik genomen, waarmee de werkprocessen zijn gestandaardiseerd en geüniformeerd. Na een periode van implementatie zal dit op termijn leiden tot zowel een verhoging van kwaliteit als efficiencyvoordelen. Op dit moment is de omvang van de efficiencyvoordelen nog niet bekend. In de loop van 2019 zullen we hier zicht op te krijgen, zodat we hier bij het opstellen van de volgende kadernota en de bijstelling van de begroting 2020 rekening mee kunnen houden. Uiteindelijk moet dit ertoe leiden dat we met dezelfde capaciteit meer adviesaanvragen kunnen behandelen. De nieuwe preventieapplicatie stelt ons ook in staat om op termijn beter onderscheid te maken tussen verschillende soorten adviezen om zo nauwkeuriger te kunnen begroten en te plannen.

Tabel 9: financieel effect toename adviesaanvragen bouw

Toename adviesaanvragen Bouw	Financieel effect 2020		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Personele kosten	-	508	508
Efficiencyvoordeel nieuwe preventieapplicatie	p.m.	p.m.	-
Effect bijdrage IGPP	-	508	508

Uit een analyse van aantallen adviesaanvragen over de afgelopen jaren is gebleken dat de aantallen sterk fluctueren per jaar. Hierdoor is het nu nog niet mogelijk om een goede inschatting te kunnen maken van de verwachte aantallen per individuele gemeente. In tabel 21 (hoofdstuk 6) is daarom het financieel effect op de ontwikkeling van de vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) alleen nog als totaalbedrag opgenomen. In afstemming met de gemeenten zal nog nader moeten worden uitgewerkt hoe de doorbelasting via het IGPP zal worden vormgegeven op basis van het principe 'de gebruiker betaalt', zonder dat dit leidt tot een significante toename van de financiële (bedrijfs)risico's en de administratieve lasten voor de VRU.

3.2 Adviesaanvragen evenementen

In de programmabegroting 2019 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de capaciteit ten behoeve van evenementen-advisering

door de GHOR. Bij de toekenning van de incidentele middelen is afgesproken dat in 2018 zou worden onderzocht of efficiencywinst kan worden gerealiseerd in het werkproces. Dit is gebeurd. Binnen de VRU is een integrale werkwijze doorgevoerd, waarbij één advies per evenement wordt opgesteld dat zowel ingaat op (brand)veiligheid- als gezondheidskundige aspecten. De nieuwe werkwijze, die wordt ondersteund door de nieuwe preventieapplicatie, levert een efficiencyvoordeel op. De benodigde toename van de adviescapaciteit van de GHOR kan daarom binnen de bestaande formatie worden gedekt. Per saldo is er geen (structurele) bijstelling nog van de bijdrage voor het gemeentelijk basis takenpakket (zie tabel 10).

Tabel 10: financieel effect toename evenementenadvies GHOR

Toename evenementadvies GHOR	Financieel effect 2020		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Personele kosten toename advisering GHOR	111	-	111
Inzet efficiencywinst	-111	-	-111
Effect bijdrage GBTP	-	-	-

3.3 Toename AED-uitrukken

Ontwikkeling

Het bestuur heeft in 2015 besloten dat de VRU de AED/First Responder taak uitvoert. Zoals afgesproken rukken vanaf de zomer van 2016 alle VRU-brandweerposten voor deze taak uit. Hierbij werd rekening gehouden met jaarlijks circa 100 extra uitrukken en een financieel effect van € 50k dat tot 2018 binnen het programma Brandweerrepressie opgelost kon worden.

Uit de AED-evaluatie over 2016 is gebleken dat de brandweer in een kwart van de gevallen als eerste hulpdienst arriveert. Ook is inmiddels gebleken dat het aantal AED-uitrukken fors meer bedraagt (circa 700 uitrukken). Hiervan heeft 65% betrekking op uitrukken met vrijwilligers.

Bijstelling

In de programmabegroting 2019 is een incidentele verhoging van de bijdrage met € 205k verwerkt om de kosten van het hogere aantal AED-uitrukken te dekken in 2019. Het algemeen bestuur heeft opdracht gegeven om de tweede bestuurlijke evaluatie naar voren te halen en in 2018 uit te voeren. Voor de validiteit van de evaluatie is het nodig om de realisatiecijfers over heel 2018 in de evaluatie te betrekken. De evaluatie kan daarom pas in het voorjaar van 2019 aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Op basis daarvan kan het algemeen bestuur een besluit nemen over het al dan niet handhaven of bijstellen van de AED/First Responder taak. De mogelijke effecten daarvan kunnen daarom niet nu in deze kadernota worden meegenomen (daarom

verwerkt als PM post), maar kunnen wel in de ontwerp-programmabegroting 2020 worden verwerkt. De programmabegroting 2020 wordt voordat deze definitief wordt vastgesteld voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden. Op deze manier kunnen de gemeenteraden hun zienswijze kenbaar maken over de toekomstige uitvoering van de AED/First Responder taak en de financiële consequenties daarvan.

Tabel 11: kosten toename AED-uitrukken

Toename AED-uitrukken	Financieel effect 2020		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Extra vrijwilligersvergoedingen	p.m.	p.m.	-
Effect bijdrage GBTP	-	-	-

3.4 Invoering omgevingswet

Ontwikkeling

Na uitstel wordt de omgevingswet in 2021 ingevoerd. Alhoewel nog niet alles duidelijk is omtrent de invoering van die wet, is de verwachting dat de wet gevolgen heeft voor de processen binnen de directie Risicobeheersing.

Bijstelling

In 2020 moeten de voorbereidingen worden getroffen voor de inwerkingtreding van de omgevingswet en het daarmee samenhangende Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Door te zorgen voor een aansluiting op de DSO komen we tot een optimale samenwerking in de keten met gemeenten, provincie, waterschappen en ketenpartners (ODRU, RUD). Hiervoor worden de huidige systemen getest en waar nodig aangepast (€ 30k). Door de focus op omgevingsplannen en digitaal werken, hebben onze adviseurs nieuwe vaardigheden en kennis nodig die specifiek gerelateerd is aan de omgevingswet. Dit vraagt om extra budget voor opleiden en voorlichting (€ 70k).

Tabel 12: financieel effect invoering omgevingswet

Invoering omgevingswet	Financieel effect 2020		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Aansluiting systemen op netwerk DSO	-	30	30
Opleidingskosten	-	70	70
Effect bijdrage GBTP	-	100	100

3.5 Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Ontwikkeling

Het wetsvoorstel normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is op 8 november 2016 door de Eerste Kamer aangenomen. Deze wet heeft tot doel

de arbeidsverhoudingen bij de overheid in overeenstemming te brengen met de rechtspositie van werknemers in het bedrijfsleven.

De planning is erop gericht dat de Wnra met ingang van 1 januari 2020 in werking treedt. De Veiligheidsregio's worden tijdelijk – voor een periode van één jaar, te rekenen vanaf de inwerkingtredingsdatum van de Wnra – uitgezonderd. Bij de voorbereiding van de implementatie van de Wnra is namelijk gebleken dat de situatie binnen de veiligheidsregio's uitermate complex is, vanwege de verscheidenheid aan groepen medewerkers en de verschillende arbeidsvoorwaardenregelingen die voor hen gelden.

Bijstelling

Het structurele financiële effect van deze exogene ontwikkeling is op dit moment nog niet bekend. Mogelijk dat op termijn sprake is van een aanpassing van de loonkosten als blijkt dat ook brandweervrijwilligers onder het reguliere arbeidsrecht vallen en hierdoor werknemers zouden worden. Een voorzichtige schatting geeft een kostenstijging van 30% tot 50% (€ 2,5 miljoen tot € 4 miljoen) voor vrijwilligersvergoedingen vanwege verplichte pensioenopbouw, sociale zekerheidsrechten, etc. Op landelijk niveau vindt overleg plaats over de status van de vrijwilligers binnen de Wnra. Zolang hier nog geen duidelijkheid over is, beschouwen we dit als financieel risico. Naast de mogelijke kostenstijging die hiervoor is genoemd, kan het wijzigen van de status van vrijwilligers bovendien ook van invloed zijn op de bereidheid van vrijwilligers en hun werkgevers om onder de nieuwe condities en voorwaarden hun bijdrage te blijven leveren. Dit vormt dus een risico voor het voortbestaan van het stelsel van de vrijwillige brandweer.

De invoering van de wet brengt voor de gehele organisatie implementatiewerkzaamheden met zich mee. Alle eenzijdige aanstellingen moeten omgezet worden naar tweezijdige arbeidsovereenkomsten. De organisatie moet daarnaast kennis vergaren van het civiele arbeidsrecht.

In de voorliggende kadernota zijn nu alleen incidentele financiële effecten voor 2020 met betrekking tot de implementatie van de Wnra verwerkt (tabel 13).

Tabel 13: financieel effect Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	Financieel effect 2020		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Individuele arbeidsvoorwaardenvergelijking	-	200	200
Vorbereiding-, overleg- en implementatiekosten	-	60	60
Personele kosten voor projectleiding en -ondersteuning		75	75
Subtotaal personele kosten		335	335
Opleidingskosten	-	105	105
Systeemkosten	-	25	25
Communicatiekosten		25	25
Subtotaal materiële kosten		155	155
Effect bijdrage GBTP	-	490	490

De raming van de personele kosten is opgebouwd uit drie componenten. De kostenraming voor individuele arbeidsvoorwaardenvergelijking is gebaseerd op de transitie van circa 750 aanstellingen met zeer diverse, historische rechtsposities die voortkomen uit 26 regelingen naar een geharmoniseerde arbeidsovereenkomst. Voor voorbereiding, overleg met de bonden en uitwerking is 0,5 fte berekend (aanvullend op de reguliere capaciteit die nodig is voor lopende onderwerpen). Vanwege de complexiteit van de effecten van de Wnra is ingestoken op een projectmatige aanpak.

De raming voor materiële kosten is te onderscheiden in opleidings-, systeem- en communicatiekosten. De opleidingskosten hebben betrekking tot het omscholen van HRM medewerkers en leidinggevenden naar het civiele arbeidsrecht. Daarnaast moeten aanpassingen worden doorgevoerd in het HRM systeem en zijn communicatiekosten begroot voor het informeren en uitleggen van de nieuwe regels en werkwijze aan het personeel.

3.6 Wet banenafsprake

Ontwikkeling

In het sociaal akkoord van 11 april 2013 hebben het kabinet en sociale partners (werkgevers en werknemers) afgesproken dat ze banen gaan creëren bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking. In totaal gaat het om 125.000 extra garantiebanen (ten opzichte van de peildatum 1 januari 2013) waarvan 25.000 banen in 2024 bij de overheid gerealiseerd moeten zijn. Op landelijk niveau wordt gekeken of de werkgevers in de sector overheid en de werkgevers in de sector markt de aantallen garantiebanen hebben gerealiseerd die voor hun sector gelden. Het kabinet heeft op 26 september 2018 een motie aangenomen waarmee het onderscheid tussen te realiseren banen door overheid en bedrijfsleven opgeheven is. Bedrijfsleven en overheid zullen zich als collectief hard moeten maken voor het realiseren van 125.000 nieuwe banen.

Per 1 januari 2018 is het quotum arbeidsbeperkten ingesteld. Dit betekent dat organisaties binnen het overheidsdomein een vastgesteld percentage van hun verloonde uren moeten invullen met mensen uit de doelgroep Wet Banenafpraak. Wanneer de werkgelegenheid in het aankomende jaar niet voldoende groeit, zal mogelijk de quotumheffing in werking treden. Het quotumpercentage wordt jaarlijks vastgesteld op basis van het aantal garantiebanen afgezet tegen het gewenste aantal voor dat jaar (oplopend tot 125.000 banen in 2026 voor het gehele collectief). Het is nog niet duidelijk of de uren van repressieve medewerkers meetellen in het quotum. Wij gaan er vooralsnog van uit dat dit niet het geval is. De VRU heeft dit schriftelijk kenbaar gemaakt aan het UWV, in aansluiting op het landelijke standpunt van de veiligheidsregio's dat de repressieve formatie niet kan meetellen in het quotum.

Bijstelling

Ook voor de VRU is het realiseren van duurzame werkgelegenheid voor mensen uit de doelgroep een secundaire maatschappelijke opdracht. De VRU heeft inmiddels gezorgd voor nieuwe werkgelegenheid binnen een aantal directies (3,45 garantiebanen). Het aantal garantiebanen dat de VRU op termijn moet realiseren op basis van het quotum loopt op van 15 banen in 2020 tot 20 banen in 2023. De VRU benadert de doelgroep actief om werkervaringsplaatsen en stageplaatsen bij de VRU in te vullen.

Vanaf 2020 geldt vooralsnog een heffing van € 5.000 per niet gerealiseerde garantiebaan. Daar staat tegenover dat bij de invulling van garantiebanen rekening moet worden gehouden met (extra) loonkosten en interne kosten voor begeleiding. Deze kosten liggen in de regel hoger dan het heffingsbedrag. De loon- en begeleidingskosten bedragen voor de VRU gemiddeld € 25.000 per garantiebaan. De structurele kosten voor invulling van de taakstelling, exclusief de taakstelling op repressieve uren, bedragen € 340k in 2020 tot € 460k in 2023. Voor de taakstelling op repressieve uren moet aanvullend nog rekening worden gehouden met een kostenstijging van € 150k in 2020 tot € 200k in 2023.

De inschatting van het financieel effect voor 2020 gaat uit van de minimale kosten van de heffing op basis van het huidige aantal ingevulde garantiebanen afgezet tegen de minimale taakstelling in 2020, exclusief de taakstelling die vooralsnog ook van toepassing is op repressieve uren (aanvullend financieel effect van € 31k). Deze middelen zullen in principe worden ingezet om zoveel mogelijk garantiebanen in te vullen.

De quotumregeling wordt waarschijnlijk aangepast en uitgesteld als gevolg van de aangenomen motie van het kabinet op 26 september 2018. Een eventueel financieel effect wordt meegenomen in de programmabegroting 2020.

Tabel 14: financieel effect Wet banenafpraak

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Financieel effect 2020		
Wet banenafpraak	Structureel	Incidenteel	Totaal	
Garantiebanen	64	-		64
Effect bijdrage GBTP	64	-		64

3.7 Digitale toegankelijkheid

Ontwikkeling

Op 1 juli 2018 is de algemene maatregel van bestuur (AmvB) 'tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid' in werking getreden. Hiermee is uitvoering gegeven aan de verplichting om een Europese richtlijn voor digitale toegankelijkheid om te zetten in nationale wetgeving. De AmvB zal op termijn gekoppeld worden aan de Wet Digitale Overheid die nu wordt ontwikkeld.

De AmvB schrijft voor dat digitale kanalen van organisaties in de publieke sector toegankelijk zijn. Dit geldt ook voor de websites, webapplicaties en mobiele applicaties waarvan Veiligheidsregio Utrecht gebruik maakt voor zowel interne als externe doelgroepen.

Bijstelling

De VRU streeft er naar om aanpassingen zoveel mogelijk binnen reguliere doorontwikkeling of geplande aanbestedingen mee te nemen. Dit is wellicht niet in alle gevallen mogelijk. In 2019 volgt een impactanalyse op basis waarvan de (financiële) gevolgen kunnen worden ingeschat.

Tabel 15: financieel effect digitale toegankelijkheid

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Financieel effect 2020		
Digitale toegankelijkheid	Structureel	Incidenteel	Totaal	
Aanpassingen applicaties, publicaties, communicatie	p.m.	p.m.		-
Effect bijdrage GBTP	-	-		-

3.8 Samenvatting bijstellingen bestaand beleid

Tabel 16: samenvatting bijstellingen bestaand beleid

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Bijstellingen bestaand beleid	Structureel	Incidenteel	Totaal
Exogene ontwikkelingen			
Adviesaanvragen bouw*	-	-	-
Adviesaanvragen evenementen	-	-	-
AED-uitrukken	p.m.	p.m.	-
Subtotaal exogene ontwikkelingen	-	-	-
Veranderende wet- en regelgeving en landelijke besluiten			
Invoering omgevingswet	-	100	100
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	-	490	490
Wet banenafpraak	64	-	64
Digitale toegankelijkheid	p.m.	-	-
Subtotaal veranderende wet- en regelgeving	64	590	654
Totaal mutatie bijdrage GBTP	64	590	654

* In 2020 wordt de toename van het aantal adviesaanvragen bovenop de beschikbare capaciteit van de VRU uit het gemeentelijk basistakenpakket per gemeente doorbelast via individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP).

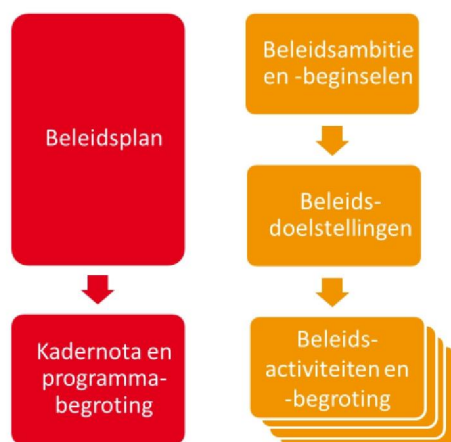
4 Financiële kaders beleidsplan 2020-2023

4.1 Beleidsplan 2020-2023

Deze kadernota heeft betrekking op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode. Op het moment van het opstellen van deze kadernota is het proces van het opstellen en afstemmen van het nieuwe beleidsplan met de gemeenten en de partners nog in volle gang. gelijktijdig met deze kadernota wordt het regionaal risicoprofiel voorgelegd aan de gemeenteraden met daarbij het verzoek om hun wensen voor het nieuwe beleidsplan kenbaar te maken. Op basis van de input van de gemeenten en de partners wordt het ontwerp-beleidsplan opgesteld. Het ontwerp-beleidsplan wordt in de eerste helft van 2019 aan de raden voorgelegd. De strategische doelstellingen die in het beleidsplan zijn opgenomen worden nader uitgewerkt in concrete beleidsactiviteiten per jaar. Op basis daarvan wordt een meerjarenraming opgesteld. Deze meerjarenraming wordt verwerkt in de programmabegroting 2020 en vervolgens bijgesteld als dit nodig is via de reguliere begrotingscyclus.

Begrotingswijzigingen die effect hebben op de hoogte van de gemeentelijke bijdragen worden altijd voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden. De gemeenten worden op deze manier in de gelegenheid gebracht om zowel invloed uit te oefenen op de strategische koers van de VRU die wordt beschreven in het beleidsplan als de concrete uitwerking en financiële vertaling daarvan in de programmabegroting.

Figuur 2: samenhang beleidscyclus en planning- en controlcyclus

De opbouw van het nieuwe beleidsplan volgt de indeling van de begrotingsprogramma's van de VRU voor een optimale aansluiting tussen de beleidscyclus en de planning- en controlcyclus.

4.2 Aanvullende bijdrage voor nieuw beleid

Voor de nieuwe beleidsperiode heeft de VRU de ambitie om geen aanvullende bijdrage te vragen voor nieuw beleid, met uitzondering van eventuele bijstellingen in het dekkingsplan (zie paragraaf 4.4).

Eventuele structurele kosten die voortvloeien uit nieuw beleid moeten dan ook worden gedekt uit besparingen door steeds efficiënter te werken en bestaand beleid te heroverwegen (nieuw voor oud).

4.3 Ontwikkel- en egalisereserve

De omgeving van de VRU verandert continu. Om niet achterop te raken moet de VRU op de ontwikkelingen in de maatschappij inspelen en er in sommige gevallen zelfs het voortouw in nemen. Om dit te kunnen doen en invulling te geven aan de ambities uit het beleidsplan zijn middelen nodig voor (door)ontwikkeling en innovatie.

Van 2015 tot en met 2018 bevatte de begroting van de VRU een meerjarig programma 'Organisatieontwikkeling' ter waarde van € 3,7 miljoen (gemiddeld € 0,9 miljoen per jaar). Voor 2019 zijn door de gemeenten incidentele middelen ter beschikking gesteld om een experiment uit te voeren om de paraatheid van de brandweer te verbeteren (€ 0,98 miljoen).

Voor 2020 is er geen structureel budget in de begroting opgenomen voor organisatieontwikkeling. De VRU stelt zich tot doel om de benodigde middelen voor ontwikkeling en innovatie zoveel mogelijk te vinden binnen haar eigen begroting. Tegelijkertijd willen we zorgen voor financiële stabiliteit in de bijdrage van de gemeenten. Dit kan beiden worden bereikt door positieve rekeningresultaten te investeren in een ontwikkel- en egalisereserve. Deze middelen worden bestemd voor onderzoek, het uitvoeren van pilots en het dekken van (incidentele) implementatiekosten die gerelateerd zijn aan de doelstellingen uit het beleidsplan.

De ontwikkel- en egalisereserve wordt financieel begrensd (plafond van een vastgesteld percentage van de begroting) en er zullen bij het instellen van de reserve duidelijke spelregels door het algemeen bestuur worden opgesteld voor de besteding van de middelen en de verantwoording daar over.

4.4 Bijstelling in het dekkingsplan

Het dekkingsplan beschrijft de repressieve dekking (opkomsttijden) vanuit de brandweerposten in onze regio. Het dekkingsplan heeft vanaf 2020 een dynamisch karakter. Dat wil zeggen dat het dekkingsplan niet meer voor een periode van vier jaar is vastgezet, maar dat er vaker (jaarlijks) aanpassingen doorgevoerd kunnen worden als dit nodig of wenselijk is.

In 2019 wordt het experiment 'verbeteren paraatheid brandweer' uitgevoerd. Eventuele financiële effecten die voortkomen uit bestuurlijke besluitvorming op basis van de uitkomsten van het experiment in 2020 zullen worden opgenomen in een wijziging van de programmabegroting 2020 en/of in de kadernota 2021. Voor 2020 worden verder geen financiële effecten verwacht die voortvloeien uit de bijstelling van de het dekkingsplan.

4.5 Samenvatting financiële kaders beleidsplan 2020-2023

Tabel 17: samenvatting financiële kaders beleidsplan 2020-2023

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Financiële kaders beleidsplan 2020-2023	Structureel	Incidenteel	Totaal
Aanvullende bijdrage nieuw beleid	-	-	-
Ontwikkel- en egaliseringsreserve	p.m.	p.m.	-
Bijstelling in het dekkingsplan	p.m.	p.m.	-
Totaal mutatie bijdrage GBTP	-	-	-

5 Bijdrage gemeentelijk basistakenpakket

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) in 2020 opgenomen op basis van de mutaties in het financiële kader (zie hoofdstuk 2), de bijstellingen van het bestaande beleid (zie hoofdstuk 3) en de financiële kaders voor het (nieuwe) beleidsplan 2020-2023 (zie hoofdstuk 4).

Tabel 18: mutaties bijdrage GBTP Totaal

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Gemeente	Bijdrage GBTP Programma begroting 2019	Bijdrage GBTP incidenteel begroting 2019	Mutaties 2020 Totaal		Financiële kaders beleidsplan 2020-2023	Bijdrage GBTP Kadernota 2020
			Mutaties financieel kader	Mutaties bijstellingen bestaand beleid		
Renswoude	319	-7	19	2	-	334
Eemnes	498	-11	24	4	-	515
Oudewater	562	-12	19	4	-	573
Woudenberg	643	-14	27	5	-	662
Montfoort	764	-16	37	6	-	791
Lopik	810	-17	35	6	-	834
Bunnik	881	-19	38	7	-	907
Rhenen	1.054	-24	59	9	-	1.098
Vianen/ Vijfheerenlander	1.030	-23	2.243	24	-	3.274
Bunschoten	1.017	-23	46	8	-	1.049
Wijk bij Duurstede	1.311	-28	54	10	-	1.347
Baarn	1.544	-35	-28	12	-	1.493
Leusden	1.499	-34	59	12	-	1.536
IJsselstein	1.578	-38	65	14	-	1.619
De Bilt	2.503	-55	87	20	-	2.555
De Ronde Venen	2.412	-53	126	20	-	2.504
Soest	2.520	-55	100	20	-	2.584
Utrechtse Heuvelrug	2.968	-64	123	23	-	3.051
Houten	2.110	-53	92	19	-	2.168
Woerden	2.804	-63	99	23	-	2.863
Nieuwegein	3.442	-80	138	29	-	3.530
Zeist	3.794	-83	155	30	-	3.896
Veenendaal	2.853	-81	142	30	-	2.944
Stichtse Vecht	3.688	-81	139	29	-	3.776
Amersfoort	9.199	-206	352	75	-	9.419
Utrecht	24.410	-585	981	211	-	25.018
Totaal	76.214	-1.759	5.229	654	-	80.338

In de berekening van de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) is per gemeente het bedrag bepaald dat de gemeente betaalt dan wel ontvangt in het kader van het compensatiemechanisme³ zoals dit bij vaststelling van het nieuwe financieringsmodel in 2014 is afgesproken.

³ Bij de vaststelling van het nieuwe financieringsmodel in 2014 is afgesproken dat gemeenten geen nadeel mogen ondervinden van de transitie naar het nieuwe financieringsmodel. Voordeelgemeenten zetten een deel van hun voordeel in om de naadelgemeenten te compenseren op basis van vastgestelde uitgangspunten.

Tabel 19: mutaties bijdrage GBTP Structureel

Bedragen x € 1.000

Gemeente	Bijdrage GBTP		Mutaties 2020 Structureel		Financiële kaders beleidsplan 2020-2023	Bijdrage GBTP Kadernota 2020
	Programma begroting 2019	Bijdrage GBTP incidenteel begroting 2019	Mutaties financieel kader	Mutaties bijstellingen bestaand beleid		
Renswoude	319	-7	19	0	-	332
Eemnes	498	-11	24	0	-	512
Oudewater	562	-12	19	0	-	569
Woudenberg	643	-14	27	0	-	657
Montfoort	764	-16	37	1	-	786
Lopik	810	-17	35	1	-	828
Bunnik	881	-19	38	1	-	900
Rhenen	1.054	-24	59	1	-	1.090
Vianen/ Vijfheerenlander	1.030	-23	2.243	2	-	3.253
Bunschoten	1.017	-23	46	1	-	1.041
Wijk bij Duurstede	1.311	-28	54	1	-	1.338
Baarn	1.544	-35	-28	1	-	1.482
Leusden	1.499	-34	59	1	-	1.525
IJsselstein	1.578	-38	65	1	-	1.606
De Bilt	2.503	-55	87	2	-	2.537
De Ronde Venen	2.412	-53	126	2	-	2.486
Soest	2.520	-55	100	2	-	2.566
Utrechtse Heuvelrug	2.968	-64	123	2	-	3.030
Houten	2.110	-53	92	2	-	2.150
Woerden	2.804	-63	99	2	-	2.842
Nieuwegein	3.442	-80	138	3	-	3.504
Zeist	3.794	-83	155	3	-	3.869
Veenendaal	2.853	-81	142	3	-	2.917
Stichtse Vecht	3.688	-81	139	3	-	3.749
Amersfoort	9.199	-206	352	7	-	9.352
Utrecht	24.410	-585	981	21	-	24.827
Totaal	76.214	-1.759	5.229	64	-	79.748

Tabel 20: mutaties bijdrage GBTP Incidenteel

Bedragen x € 1.000

Gemeente	Bijdrage GBTP		Mutaties 2020 Incidenteel		Financiële kaders beleidsplan 2020-2023	Bijdrage GBTP Kadernota 2020
	Programma begroting 2019	Bijdrage GBTP incidenteel begroting 2019	Mutaties financieel kader	Mutaties bijstellingen bestaand beleid		
Renswoude	-	-	-	2	-	2
Eemnes	-	-	-	4	-	4
Oudewater	-	-	-	4	-	4
Woudenberg	-	-	-	5	-	5
Montfoort	-	-	-	5	-	5
Lopik	-	-	-	6	-	6
Bunnik	-	-	-	6	-	6
Rhenen	-	-	-	8	-	8
Vianen/ Vijfheerenlander	-	-	-	22	-	22
Bunschoten	-	-	-	7	-	7
Wijk bij Duurstede	-	-	-	9	-	9
Baarn	-	-	-	11	-	11
Leusden	-	-	-	11	-	11
IJsselstein	-	-	-	12	-	12
De Bilt	-	-	-	18	-	18
De Ronde Venen	-	-	-	18	-	18
Soest	-	-	-	18	-	18
Utrechtse Heuvelrug	-	-	-	21	-	21
Houten	-	-	-	18	-	18
Woerden	-	-	-	20	-	20
Nieuwegein	-	-	-	27	-	27
Zeist	-	-	-	27	-	27
Veenendaal	-	-	-	27	-	27
Stichtse Vecht	-	-	-	26	-	26
Amersfoort	-	-	-	67	-	67
Utrecht	-	-	-	191	-	191
Totaal	-	-	-	590	-	590

6 Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket

In tabel 21 is per gemeente de ontwikkeling van de vergoeding voor het gemeentelijk pluspakket (IGPP) opgenomen. Vanaf 2018 zijn de taakuitvoeringsovereenkomsten (TUO's) afgesloten voor onbepaalde tijd. Voor de kadernota gaan we uit van voortzetting van de plustaken. De vergoedingen voor 2020 kunnen nog veranderen als de individuele gemeente en de VRU dat tussentijds overeenkomen.

Tabel 21: ontwikkeling vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP)

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Gemeente	Vergoeding IGPP begroting 2019	Mutatie beheer-pakketten huisvesting	Mutaties 2020			Vergoeding IGPP kadernota 2020
			Mutaties TUO's overig	Loon- & prijs-aanpassing	Mutatie advies-aanvragen bouw	
Renswoude	-	-	-	-	p.m.	-
Eemnes	67	-	-	2	p.m.	69
Oudewater	18	-	-	1	p.m.	19
Woudenberg	18	-	-	1	p.m.	19
Montfoort	-	-	-	-	p.m.	-
Lopik	-	-	-	-	p.m.	-
Bunnik	9	-	-	-	p.m.	9
Rhenen	-	-	-	-	p.m.	-
Vianen/Vijfheerenland	3	-	45	-	p.m.	48
Bunschoten	18	-	-	1	p.m.	19
Wijk bij Duurstede	60	-	-	-	p.m.	60
Baarn	18	-	-	1	p.m.	19
Leusden	-	-	-	-	p.m.	-
IJsselstein	15	-	-	1	p.m.	16
De Bilt	-	-	-	-	p.m.	-
De Ronde Venen	30	-30	-	-	p.m.	-
Soest	77	-	-	3	p.m.	80
Utrechtse Heuvelrug	89	-	-	1	p.m.	90
Houten	54	-	-	-	p.m.	54
Woerden	157	-	-	5	p.m.	162
Nieuwegein	14	-	-	-	p.m.	14
Zeist	247	-	-	8	p.m.	255
Veenendaal	70	-	-	3	p.m.	73
Stichtse Vecht	-	-	-	-	p.m.	-
Amersfoort	466	-	-	16	p.m.	482
Utrecht	1.284	-	-	47	p.m.	1.331
Nog toe te rekenen	-	-	-	-	508	508
Totaal	2.714	-30	45	90	508	3.327

* In 2020 wordt de toename van het aantal adviesaanvragen bovenop de beschikbare capaciteit van de VRU uit het gemeentelijk basistakenpakket per gemeente doorbelast via individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP).

Bijlagen

Bijlage 1: Uitkering gemeentefonds, subcluster B&R

In de onderstaande tabel zijn de bedragen opgenomen die de gemeenten in het gemeentefonds ontvangen voor het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding. De bedragen van 2020 zijn gebaseerd op de septembercirculaire gemeentefonds 2018.

Tabel 22: bedragen GF subcluster Brandweer en Rampenbestrijding per gemeente

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Bedrag subcluster Brandweer en Rampenbestrijding				
Gemeente	2017	2018	2019	2020
Renswoude	279	293	325	353
Eemnes	467	471	517	552
Oudewater	522	538	590	619
Woudenberg	590	612	675	716
Montfoort	703	721	798	853
Lopik	758	772	846	898
Bunnik	845	869	949	1.007
Rhenen	1.012	1.046	1.151	1.239
Vianen/ Vijfheerenlander	953	985	1.105	3.414
Bunschoten	964	1.001	1.097	1.168
Wijk bij Duurstede	1.204	1.225	1.372	1.453
Baarn	1.364	1.419	1.683	1.658
Leusden	1.467	1.517	1.667	1.763
IJsselstein	1.586	1.660	1.842	1.946
De Bilt	2.361	2.421	2.662	2.797
De Ronde Venen	2.293	2.330	2.597	2.785
Soest	2.413	2.471	2.701	2.855
Utrechtse Heuvelrug	2.684	2.800	3.125	3.310
Houten	2.291	2.336	2.576	2.756
Woerden	2.715	2.750	3.059	3.215
Nieuwegein	3.444	3.511	3.879	4.170
Zeist	3.461	3.703	4.053	4.289
Veenendaal	3.468	3.586	3.965	4.272
Stichtse Vecht	3.483	3.574	3.921	4.135
Amersfoort	8.770	8.933	10.048	10.598
Utrecht	23.918	25.673	28.470	30.003
Totaal	74.013	77.216	85.673	92.822

Bijlage 2: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2020-2023

Tabel 23: bijdragen en vergoedingen 2020-2023 per gemeente

<i>Bedragen x €1.000</i>												
Gemeente	GBTP 2020	IGPP 2020	Bijdrage 2020	GBTP 2021	IGPP 2021	Bijdrage 2021	GBTP 2022	IGPP 2022	Bijdrage 2022	GBTP 2023	IGPP 2023	Bijdrage 2023
Renswoude	334	-	334	332	-	332	333	-	333	339	-	339
Eemnes	515	69	584	512	69	581	514	69	583	523	69	591
Oudewater	573	19	592	569	19	589	572	19	591	581	19	600
Woudenberg	662	19	681	657	19	676	660	19	679	671	19	690
Montfoort	791	-	791	786	-	786	789	-	789	802	-	802
Lopik	834	-	834	828	-	828	832	-	832	845	-	845
Bunnik	907	9	916	900	9	909	904	9	914	919	9	929
Rhenen	1.098	-	1.098	1.090	-	1.090	1.095	-	1.095	1.114	-	1.114
Vianen/vijfherenlanden	3.274	48	3.323	3.253	48	3.301	3.267	48	3.316	3.318	48	3.366
Bunschoten	1.049	19	1.068	1.041	19	1.060	1.046	19	1.065	1.064	19	1.083
Wijk bij Duurstede	1.347	60	1.407	1.338	60	1.398	1.344	60	1.404	1.365	60	1.425
Baarn	1.493	19	1.512	1.482	19	1.501	1.489	19	1.508	1.514	19	1.533
Leusden	1.536	-	1.536	1.525	-	1.525	1.532	-	1.532	1.559	-	1.559
IJsselstein	1.619	16	1.635	1.606	16	1.622	1.614	16	1.631	1.643	16	1.660
De Bilt	2.555	-	2.555	2.537	-	2.537	2.549	-	2.549	2.590	-	2.590
De Ronde Venen	2.504	-	2.504	2.486	-	2.486	2.498	-	2.498	2.539	-	2.539
Soest	2.584	80	2.664	2.566	80	2.646	2.578	80	2.658	2.620	80	2.701
Utrechtse Heuvelrug	3.051	90	3.141	3.030	90	3.120	3.044	90	3.133	3.093	90	3.183
Houten	2.168	54	2.221	2.150	54	2.204	2.162	54	2.216	2.203	54	2.257
Woerden	2.863	162	3.025	2.842	162	3.004	2.856	162	3.018	2.904	162	3.066
Nieuwegein	3.530	14	3.544	3.504	14	3.518	3.522	14	3.535	3.584	14	3.597
Zeist	3.896	255	4.151	3.869	255	4.124	3.887	255	4.142	3.951	255	4.206
Veenendaal	2.944	73	3.017	2.917	73	2.990	2.935	73	3.008	2.998	73	3.071
Stichtse Vecht	3.776	-	3.776	3.749	-	3.749	3.767	-	3.767	3.828	-	3.828
Amersfoort	9.419	482	9.901	9.352	482	9.834	9.397	482	9.878	9.555	482	10.036
Utrecht	25.018	1.331	26.348	24.827	1.331	26.158	24.954	1.331	26.284	25.401	1.331	26.731
Nog toe te rekenen	-	508	508	-	508	508	-	508	508	-	508	508
Totaal	80.338	3.327	83.665	79.748	3.327	83.075	80.140	3.327	83.466	81.522	3.327	84.849

Bijlage 3: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2020-2023 jaarlijks geïndexeerd

Tabel 24: bijdragen en vergoedingen 2020-2023 per gemeente op basis van lopende prijzen*

<i>Bedragen x €1.000</i>	GBTP	IGPP	Bijdrage	GBTP	IGPP	Bijdrage	GBTP	IGPP	Bijdrage	GBTP	IGPP	Bijdrage
Gemeente	2020	2020	2020	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2023	2023	2023
Renswoude	334	-	334	340	-	340	351	-	351	366	-	366
Eemnes	515	69	584	525	73	597	542	78	620	565	85	649
Oudewater	573	19	592	584	20	604	603	21	624	628	23	651
Woudenberg	662	19	681	673	20	693	696	22	718	725	24	749
Montfoort	791	-	791	805	-	805	832	-	832	867	-	867
Lopik	834	-	834	848	-	848	877	-	877	914	-	914
Bunnik	907	9	916	923	9	932	955	10	965	996	11	1.007
Rhenen	1.098	-	1.098	1.118	-	1.118	1.157	-	1.157	1.208	-	1.208
Vianen/vijfherenlanden	3.274	48	3.323	3.331	48	3.379	3.438	48	3.486	3.578	48	3.626
Bunschoten	1.049	19	1.068	1.068	20	1.088	1.105	22	1.126	1.153	24	1.176
Wijk bij Duurstede	1.347	60	1.407	1.371	60	1.431	1.416	60	1.476	1.476	60	1.536
Baarn	1.493	19	1.512	1.520	20	1.540	1.572	22	1.594	1.640	24	1.664
Leusden	1.536	-	1.536	1.565	-	1.565	1.621	-	1.621	1.693	-	1.693
IJsselstein	1.619	16	1.635	1.651	17	1.668	1.712	18	1.730	1.792	19	1.811
De Bilt	2.555	-	2.555	2.601	-	2.601	2.688	-	2.688	2.803	-	2.803
De Ronde Venen	2.504	-	2.504	2.549	-	2.549	2.637	-	2.637	2.751	-	2.751
Soest	2.584	80	2.664	2.631	85	2.716	2.721	92	2.813	2.838	101	2.939
Utrechtse Heuvelrug	3.051	90	3.141	3.105	92	3.197	3.209	95	3.304	3.345	100	3.445
Houten	2.168	54	2.221	2.213	55	2.268	2.299	56	2.355	2.413	57	2.469
Woerden	2.863	162	3.025	2.916	171	3.087	3.016	183	3.200	3.148	199	3.348
Nieuwegein	3.530	14	3.544	3.599	15	3.614	3.730	16	3.745	3.901	17	3.918
Zeist	3.896	255	4.151	3.966	268	4.235	4.101	287	4.388	4.277	311	4.589
Veenendaal	2.944	73	3.017	3.014	77	3.091	3.148	83	3.231	3.324	91	3.415
Stichtse Vecht	3.776	-	3.776	3.844	-	3.844	3.973	-	3.973	4.143	-	4.143
Amersfoort	9.419	482	9.901	9.593	507	10.100	9.926	543	10.469	10.361	590	10.951
Utrecht	25.018	1.331	26.348	25.511	1.408	26.918	26.452	1.521	27.973	27.685	1.671	29.356
Nog toe te rekenen	-	508	508	-	522	522	-	552	552	-	600	600
Totaal	80.338	3.327	83.665	81.863	3.487	85.350	84.777	3.729	88.505	88.590	4.055	92.644

*Toepassing op basis van de prijsindexcijfers prijs bruto binnenlands product (pbbp) en overheidsconsumptie, beloning werknemers septembercircularisatie gemeentefonds 2018 (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2018/09/18/septembercircularisatie-gemeentefonds-2018>)

Datum

29 november 2018

Aan de gemeenteraden van de deelnemende VRU-gemeenten
Ter attentie van de voorzitter door tussenkomst van de
colleges van burgemeester en wethouders

Onderwerp

Uitnodiging inbreng ontwerp-regionaal risicoprofiel

Geachte raad,

Voor u ligt het ontwerp-regionaal risicoprofiel. Dit document is op 19 november jl. besproken in de vergadering van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Wij leggen dit document graag voor reactie aan u voor.

Van regionaal risicoprofiel naar beleidsplan

Eénmaal in de vier jaar stelt het bestuur van de VRU zijn beleidsplan en het dekkingsplan van de brandweer vast, waarin het beleid is vastgelegd over de taken van de veiligheidsregio. Het huidige beleidsplan beslaat de periode van 2016 tot en met 2019. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om volgend kalenderjaar een nieuw beleidsplan vast te stellen voor de periode 2020 tot en met 2023. Het beleidsplan is (mede) gebaseerd op het regionaal risicoprofiel.

Vanzelfsprekend is het belangrijk dat wij de relevante fysieke veiligheidsrisico's binnen uw gemeente kennen en de impact daarvan op de regio en uw gemeente kunnen duiden. Daarom is ook uw reactie op het ontwerp-regionaal risicoprofiel voor ons van belang. In het verlengde daarvan stellen wij u in de gelegenheid uw wensen kenbaar te maken voor het komende beleidsplan.

Totstandkoming regionaal risicoprofiel

Bij het opstellen van het ontwerp-regionaal risicoprofiel hebben we als basis het Nationaal VeiligheidsProfiel (NVP) gebruikt. Tevens hebben we gebruik gemaakt van gecombineerde data van partners en van de betekenis die zij hebben gegeven aan deze informatie. Bij dat laatste hebben we tevens de lokale kennis benut, zoals die van postcommandanten en adviseurs crisisbeheersing.

contactpersoon

H. Booij
Directie Risicobeheersing

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

088 878 1010
h.booij@vru.nl

Ons kenmerk
18.004510

Uw kenmerk
-

Bijlagen
Ontwerp RRP
Lokaal risicobeeld

Veiligheidsregio Utrecht

Postbus 3154
3502 GD Utrecht
088 878 1000

info@vru.nl
www.vru.nl

www.vrubrandweer.nl

 veiligheidsregioutrecht
 @vrutrecht

Iban

NL18 BNGH 0285 1331 79

Ontwerp-regionaal risicoprofiel

Elk thema van het NVP is uitgewerkt in mogelijke scenario's. Daarbij zijn waarschijnlijkheid en gevolgen van elk scenario beschreven. Naast de thema's uit het NVP beschrijft het ontwerp-regionaal risicoprofiel twee aanvullende thema's met een regionaal en lokaal karakter. Dit zijn 'Brand' en 'Risicofocusgebieden'. Het thema Brand gaat in op de risico's van branden die de regio kunnen treffen. Risicofocusgebieden zijn gebieden die een complex en samengesteld risico kennen. De stapeling van risico's maakt dat de VRU met extra aandacht naar de (fysieke) veiligheid in deze gebieden kijkt.

Capaciteit

De VRU is met zijn basiscapaciteit (mensen en materieel) goed toegerust om in geval van calamiteiten deze adequaat te kunnen bestrijden. Daar waar de bestrijding van calamiteiten de huidige capaciteit van de VRU te boven gaat, is bijstand vanuit nabijgelegen regio's of landelijk georganiseerd.

Lokale risico-objecten en kwetsbare inrichtingen

Naast het regionaal risicoprofiel ontvangt u een lokale risicokaart met de risico's in uw gemeente. Dit geeft een beeld van de objecten die een mogelijk risico voor de omgeving vormen en de kwetsbare inrichtingen.

Reactie

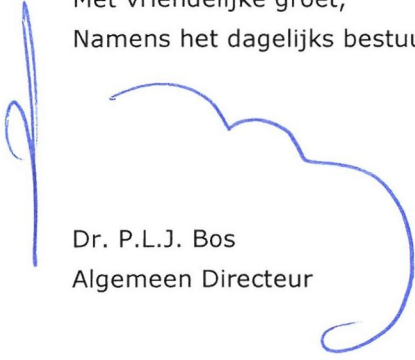
Wij nodigen u uit om uw reactie op het ontwerp-regionaal risicoprofiel uiterlijk 7 februari 2019 kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van de VRU via bestuurlijke.zaken@vru.nl.

De reacties op het ontwerp-regionaal risicoprofiel en de wensen omtrent het in het nieuwe beleidsplan op te nemen beleid zullen worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur op 11 februari 2019. De vaststelling van het definitieve regionaal risicoprofiel is voorzien voor de vergadering van het algemeen bestuur op 27 maart 2019, waarbij tevens het ontwerp van het nieuwe beleidsplan zal worden behandeld. Het ontwerp-beleidsplan wordt daarna ook ter bespreking aan de gemeenteraden voorgelegd.

Op 4 en 10 december a.s. worden er van 19.00 – 20.00 uur regionale informatiebijeenkomsten georganiseerd om onder andere het ontwerp-risicoprofiel nader toe te lichten. Wij hebben u hier reeds bij brief van 6 november jl. voor uitgenodigd. U kunt zich aanmelden voor een van deze bijeenkomsten via accountmanagement@vru.nl. Vanzelfsprekend zijn wij ook daarnaast bereikbaar voor vragen of een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht,

Dr. P.L.J. Bos
Algemeen Directeur

Regionaal Risicoprofiel

2019

Concept – ontwerp

Colofon

Dit document omvat het ontwerp Regionaal Risicoprofiel van de Veiligheidsregio Utrecht

Organisatie

Veiligheidsregio Utrecht

www.vru.nl

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 19 november 2018 versie 7.0

Samenvatting

Op grond van de Wet Veiligheidsregio stelt elke veiligheidsregio een regionaal risicoprofiel vast voor een beleidsperiode van vier jaar. Het regionaal risicoprofiel is de onderlegger voor het beleidsplan, crisisplan en dekkingsplan van de VRU.

Het regionaal risicoprofiel (RRP) biedt een overzicht van risicovolle situaties op het gebied van branden, crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het voorliggende ontwerp regionaal risicoprofiel sluit aan op het Nationaal Veiligheidsprofiel 2016 (NVP). In het regionaal risicoprofiel zijn alleen die nationale thema's beschreven die een regionale vertaling kennen voor het verzorgingsgebied van de VRU. Het gaat om de volgende thema's:

- Natuurrampen
- Bedreigingen voor gezondheid en milieu
- Zware ongevallen
- Verstoring vitale infrastructuur
- Cyberdreigingen
- Ondermijning, extremisme en terrorisme

Het bovenstaande levert een overzicht van risicovolle situaties op het gebied van branden, rampen en crisis. Van elk bovengenoemd thema is uitgewerkt wat mogelijke oorzaken zijn en hoe deze kunnen worden beperkt. Tevens is beoordeeld wat de mogelijke gevolgen van bovengenoemde risico's zijn. Voor wat betreft de voorbereiding en de bestrijding ervan kunnen wij terugvallen op de dagelijkse hulpverlening en de crisisorganisatie. Daar waar het gaat om overstijgende incidenten maken wij gebruik van interregionale en nationale bijstandsafspraken. Deze uitwerking is mede tot stand gekomen op basis openbare bronnen, bronnen van partners en eigen gegevens.

Het ontwerp regionaal risicoprofiel bevat aanvullend een tweetal thema's die niet afkomstig zijn uit het NVP, namelijk 'Brand' en 'Risicofocusgebieden'. Het thema Brand gaat in op de risico's van branden die de regio kunnen treffen. Het thema Risicofocusgebieden beschrijft gebieden in de regio met een grote concentratie van personen, een complex en samengesteld risico en die van groot economisch belang zijn. De stapeling van risico's maakt dat de VRU met extra aandacht naar veiligheid van deze gebieden kijkt.

Naast de bovengenoemde thema's wordt daar waar mogelijk rekening gehouden met een tweetal ontwikkelingen die van invloed zijn op de risico's in het verzorgingsgebied: demografische ontwikkelingen en energietransitie.

Op basis van het ontwerp regionaal risicoprofiel kunnen wij concluderen dat wij voldoende capaciteit hebben en goed zijn voorbereid. De paraatheid van de dagelijkse hulpverlening, planvorming, opleiding en oefening van het personeel, de staande crisisorganisatie, de specialismen binnen onze regio en de afspraken met buurregio's, partners en landelijke bijstandsafspraken zijn op orde.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
1.1	Waarom een Regionaal Risicoprofiel	9
	<i>Wettelijke basis</i>	9
	<i>Basis voor het beleidsplan, crisisplan en dekkingsplan</i>	9
	<i>Dynamisch risicobeeld</i>	10
1.2	Leeswijzer	10
2	Totstandkoming van dit risicoprofiel	11
2.1	Ontwikkelingen en randvoorwaarden	11
	<i>Samenhang RRP en NVP</i>	11
	<i>Ontwikkeling naar risicogerichtheid</i>	11
	<i>Informatiegestuurd werken</i>	11
2.2	Uitgangspunten van het Regionaal Risicoprofiel	12
	<i>RRP sluit aan bij het NVP</i>	12
	<i>Proces naar dit regionale risicoprofiel</i>	13
	<i>Lokaal profiel</i>	13
3	Risicoprofiel	14
	<i>Toelichting diagram</i>	15
3.1	Thema's	16
	<i>Natuurrampen</i>	16
	<i>Bedreigingen gezondheid en milieu</i>	18
	<i>Zware ongevallen</i>	18
	<i>Verstoring vitale infrastructuur</i>	20
	<i>Ondermijning, extremisme en terrorisme</i>	21
3.2	Thema 'Brand'	22
	<i>Brandrisico's in het algemeen</i>	22
	<i>Gebouwbranden</i>	23
3.3	Risicofocusgebieden	25
	<i>Transport gevaarlijke stoffen grote vaarwegen</i>	26
	<i>Stationsgebied Utrecht</i>	26
	<i>Utrecht Sciencepark</i>	26
	<i>Utrecht Science Park Bilthoven (RIVM)</i>	27
	<i>Utrechtse Heuvelrug</i>	28
4	Ontwikkelingen in het verzorgingsgebied	29
4.1	Demografische ontwikkelingen	29
	<i>Bevolkingsgroei</i>	29
	<i>Vergrijzing</i>	29
4.2	Energietransitie	30
	<i>Windturbines</i>	30

<i>Zonnepanelen</i>	30
<i>Waterstof</i>	30
<i>Liquefied Natural Gas</i>	31
<i>Ammoniak als alternatief voor waterstof</i>	31
<i>Toename van elektrische opslagsystemen</i>	31
<i>Energie uit biomassa</i>	32
5 Capaciteiten per thema	34
5.1 Inleiding	34
5.2 Thema's	35
5.3 Thema 'Brand'	37
5.4 Risicofocusgebieden	37
Bijlage 1. Samenvatting Nationaal VeiligheidsProfiel (NVP)	39
<i>Natuurrampen</i>	39
<i>Bedreigingen gezondheid en milieu</i>	41
<i>Zware ongevallen</i>	43
<i>Verstoring vitale infrastructuur</i>	45
<i>Cyberdreiging</i>	48
<i>Ondermijning, extremisme en terrorisme</i>	48
Bijlage 2. Overzicht thema's met oorzaken, effecten en planvorming	49
Bijlage 3. Overzicht deelnemers	54

1 Inleiding

1.1 Waarom een Regionaal Risicoprofiel

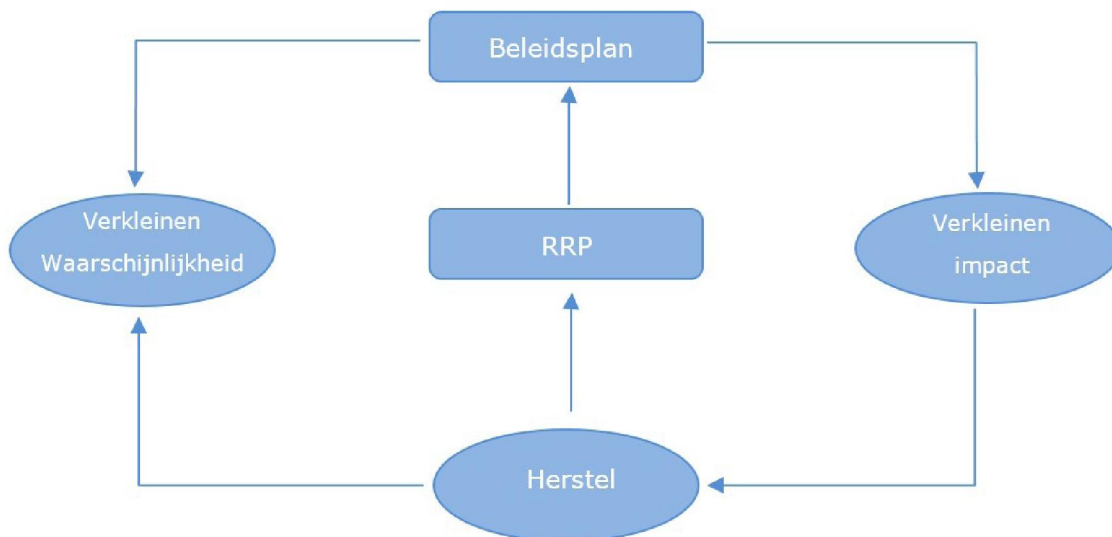
Wettelijke basis

Op basis van artikel 15, lid 2 uit de Wet veiligheidsregio stellen wij een regionaal risicoprofiel (RRP) op. Volgens dat artikel bestaat een risicoprofiel uit:

- a. een overzicht van de risicovolle situaties binnen de veiligheidsregio die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden,
- b. een overzicht van de soorten branden, rampen en crises die zich in de veiligheidsregio kunnen voordoen, en
- c. een analyse waarin de weging en inschatting van de gevolgen van de soorten branden, rampen en crises zijn opgenomen.

Basis voor het beleidsplan, crisisplan en dekkingsplan

In artikel 15, lid 1 van de Wet veiligheidsregio, staat dat het beleidsplan mede is gebaseerd op het door het bestuur vastgestelde regionaal risicoprofiel. In dat beleidsplan maakt de veiligheidsregio afwegingen hoe ze om wil gaan met de aanwezige en mogelijke toekomstige risico's. Dat doen wij via twee lijnen: het verkleinen van de waarschijnlijkheid d.m.v. risicobeheersing en het verkleinen van de gevolgen van risico's d.m.v. crisisbeheersing. Ten aanzien van dit laatste stellen wij een crisis- en dekkingsplan op. Het verkleinen van de gevolgen draagt bij aan het herstel.

Schematische weergave van de positie van het Regionaal Risicoprofiel.

Dynamisch risicobeeld

Het regionaal risicoprofiel wordt volgens de wet eens in de 4 jaar vastgesteld. Tot nu toe hielden we ook voor de overige planvormen die cyclus aan. Met de dynamiek van de huidige maatschappij kunnen we niet volstaan met het 1 keer per 4 jaar vaststellen van een risicoprofiel.

Veel ontwikkelingen laten zich niet één keer in de vier jaar vastleggen. Het is van belang het beeld van het verzorgingsgebied continu actueel te hebben. Dit vereist dat we met de steeds toenemende hoeveelheid informatie om moeten kunnen gaan, samen met de gemeenten en met onze partners. Naast het informatie verzamelen en delen met onze partners, zit de toegevoegde waarde met name in het betekenis geven aan deze informatie. We gaan dan van verzamelen naar duiden.

1.2 Leeswijzer

In de hoofdstukken hierna vindt u eerst een uitleg hoe het regionaal risicoprofiel (RRP) tot stand is gekomen. Vervolgens het risicoprofiel zelf. In hoofdstuk 5 wordt op hoofdlijnen ingegaan waar we al interventies plegen en hoe wij ons hebben voorbereid. Daar waar we mogelijk nog verbetering zien om ons beter voor te bereiden, zowel op de kans als het effect van risico's, zullen deze als keuzes in het Beleidsplan VRU 2020-2023 worden opgenomen..

2 Totstandkoming van dit risicoprofiel

In dit hoofdstuk lichten we de ontwikkelingen en randvoorwaarden toe die bepalend zijn geweest voor de totstandkoming van dit profiel, namelijk:

- de samenhang met het Nationaal Veiligheidsprofiel 2016;
- de ontwikkeling naar risicogerichtheid;
- informatiegestuurd werken.

2.1 Ontwikkelingen en randvoorwaarden

Samenhang RRP en NVP

In januari 2018 heeft het Instituut Fysieke Veiligheid een verkennend [onderzoek](#) gepubliceerd over de aansluiting tussen de 25 regionale risicoprofielen en het Nationaal Veiligheidsprofiel (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nationaal Veiligheidsprofiel, 2016). Geconstateerd is dat er niet voldoende samenhang is tussen de activiteiten van de veiligheidsregio's en die van het Rijk op het gebied van risicobeoordeling. Dit is voor ons aanleiding geweest om het nationaal veiligheidsprofiel te gebruiken als basis voor het regionaal risicoprofiel van de Veiligheidsregio Utrecht.

Tevens heeft het onderzoek aangegeven dat het één keer in de vier jaar opstellen van een risicoprofiel zich niet verhoudt tot de ontwikkelingen in de maatschappij. Dit uitgangspunt volgen wij in ons risicoprofiel en wordt toegewerkt naar een steeds dynamisch, dus actueel, risicoprofiel.

Ontwikkeling naar risicogerichtheid¹

In de afgelopen jaren is landelijk het beeld dat er rondom risico's breder, met alle betrokkenen, naar impact wordt gekeken. Daarbij is het van belang niet alleen de fysieke aspecten, maar ook sociale, economische, of zelfs psychologische aspecten mee te nemen. Dit om gezamenlijk een breder beeld te krijgen van de waarschijnlijkheid en de gevolgen en daarmee de risico's. Op basis daarvan kan een inschatting worden gemaakt welke mogelijkheden er zijn om de risico's te verkleinen.

Informatiegestuurd werken

De VRU wil een zo goed en actueel mogelijk beeld hebben van haar verzorgingsgebied. Dat kan op basis van de juiste informatie. Nog meer dan in het verleden moet er op informatie gestuurd worden. Naast informatie over individuele gebouwen, is ook behoefte aan niet gebouw-gebonden informatie, zowel op lokaal niveau, intergemeentelijk niveau als regionaal niveau. Op basis van de ingeschatte risico's kan de VRU dan bepalen wat haar inzet wordt: meer preventief bijvoorbeeld door advisering vooraf of door intensiever

---

¹ Het Veiligheidsberaad heeft in oktober 2015 de [visie](#) vastgesteld: 'De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020': Samen zorgen voor échte coproductie!

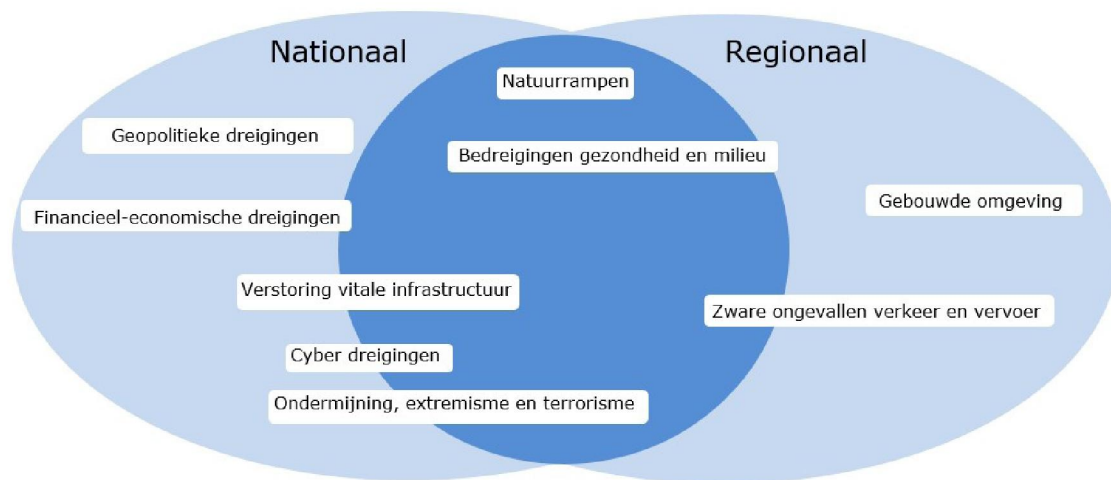
toezicht of door het verhogen van het veiligheidsbewustzijn (voorlichting). Of meer repressief door mensen en materieel op de goede plek paraat te laten zijn.

2.2 Uitgangspunten van het Regionaal Risicoprofiel

Mede gegeven de bovenstaande ontwikkelingen hebben we de methode waarop het profiel tot stand kwam herzien. We hebben gebruik gemaakt van gecombineerde data van partners en van de betekenis die deze professionals hebben gegeven aan de informatie. Bij dat laatste hebben we tevens de lokale kennis benut, zoals postcommandanten en ambtenaren crisisbeheersing. Voor het totale verzorgingsgebied hebben we gebruik gemaakt van de kennis van onze crisispartners.²

RRP sluit aan bij het NVP

In de studie van het IFV is de samenhang om interventies te kunnen plegen tussen risico's op regionaal en nationaal niveau als volgt weergegeven:

Figuur 1. Samenhang interventie mogelijkheden Nationaal Veiligheidsprofiel 2016 en regionaal risicoprofiel (naar Gooijer & Goddijn, 2017)

Voor de thema's Geopolitieke dreigingen en Financieel-economische dreigingen zal de regie op (inter)nationaal niveau liggen en vallen daarmee buiten de scope van het regionaal risicoprofiel. Daarentegen hebben de thema's 'brand' vooral een regionale en lokale impact en zijn daarmee wel onderdeel van het RRP; en niet in het NVP.

Wij hebben er dan ook voor gekozen om de thema's uit het NVP, waar regionale interventies mogelijk zijn, integraal van toepassing te laten zijn voor ons regionale profiel (zie figuur 1). We hebben elk thema voor onze regio uitgewerkt. Dit is beschreven in het regionaal risicoprofiel.

² In bijlage 3 staat een compleet overzicht van de deelnemers aan deze gesprekken.

Proces naar dit regionale risicoprofiel

In het voorjaar 2018 hebben we onze partners uitgenodigd om in themasessies met ons van gedachten te wisselen over de thema's uit het NVP. We hebben eerst beoordeeld in hoeverre de analyses in het NVP uit 2016 nog actueel zijn. Daarna is de vraag voorgelegd of risico's uit het NVP zich hier ook voordoen en zo ja hoe en waar? De resultaten van deze sessies vindt u in hoofdstuk 3.1.

Lokaal profiel

Naast het regionaal risicoprofiel is een lokale risicokaart en een beschrijving van de risico's in de gemeente³ gemaakt. Dit geeft een beeld van de objecten die een mogelijk risico voor de omgeving vormen en de kwetsbare inrichtingen. In gesprekken met gemeenten is de informatie doorgenomen op de thema's externe veiligheid, kwetsbare objecten en cultureel erfgoed & recreatie.

---

³ De gemeentelijke profielen zijn geen onderdeel van dit document. Ze zijn bekend bij de ambtenaren crisisbeheersing.

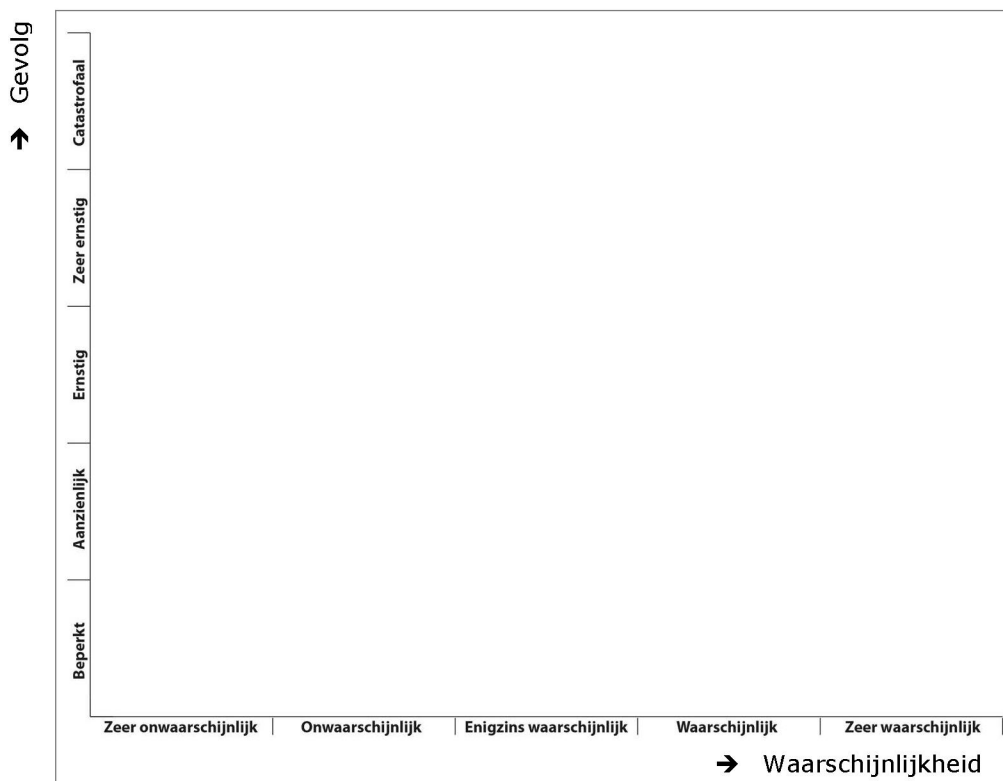
3 Risicoprofiel

Het regionaal risicoprofiel vindt zijn basis in het nationaal veiligheidsprofiel.

Daarbij zijn er vijf thema's in het regionaal risicoprofiel van toepassing:

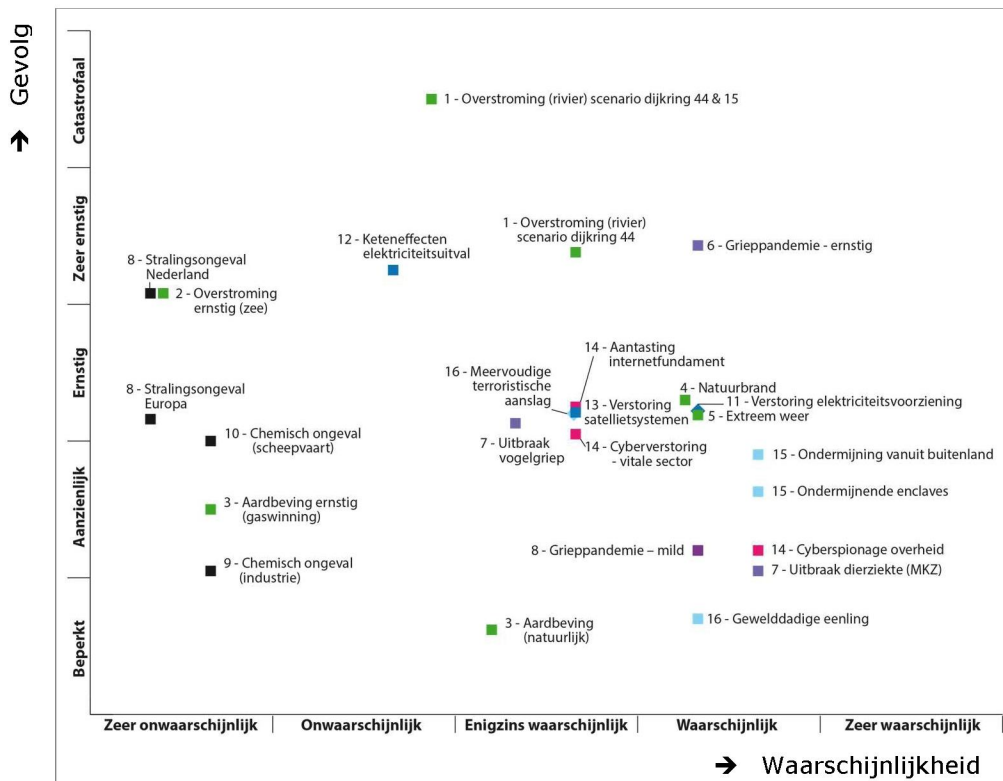
- natuurrampen
- bedreiging voor gezondheid en milieu
- verstoring van vitale infrastructuur
- cyberdreigingen
- ondermijning, extremisme en terrorisme

Deze vijf thema's zijn beoordeeld en vullen daarmee het risicoprofiel. Het gaat bij elk thema altijd om de waarschijnlijkheid van een risico gekoppeld aan de gevolgen ervan. We maken daarbij gebruik van een diagram als ordening. Ten aanzien van de waarschijnlijkheid is dit geordend in vijf categorieën, van zeer onwaarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk. De gevolgen zijn geordend van beperkt tot catastrofaal. Zie het voorbeelddiagram hieronder.

Figuur 2 Voorbeeld diagram

De thema's zijn met onze veiligheidspartners getoetst op actualiteit. Elk thema is uitgewerkt in een mogelijke scenario's. Daarbij zijn de waarschijnlijkheid en de gevolgen van elk scenario vertaald naar de regionale situatie. Deze vertaling is weergegeven in onderstaand diagram.

Figuur 3 Weergave thema's risicoprofiel VRU

Toelichting diagram

Uit het risicodiagram volgen enkele algemene constatering. Naarmate een thema zich meer aan de linkerzijde bevindt is de waarschijnlijkheid van optreden kleiner. Het gaat hierbij om 'fysieke rampen', zoals een stralingsongeval, een catastrofale overstroming vanuit zee, een ernstige aardbeving (met meer dan 100 doden) en chemische ongevallen. De kans van optreden van dergelijke worst case rampen is zeer laag. Daarbij geldt wel dat wanneer ze plaatsvinden, er impact op nationale schaal is en meerdere nationale veiligheidsbelangen (zeer) ernstig worden aangetast. De typen rampen die linksboven staan hebben grote maatschappelijke gevolgen en leiden tot ontwrichting.

3.1 Thema's

De thema's uit het NVP zijn met de veiligheidspartners eerst getoetst op actualiteit. Daarna is de waarschijnlijkheid en het gevolg beoordeeld en vertaald naar de regionale situatie. Deze vertaling wordt hierna per thema toegelicht.

Natuurrampen

Natuurrampen delen we in de volgende sub-thema's in: overstroming, extreem weer, droogte/hitte, natuurbrand en aardbeving.

Overstromingen

Overstroming vanuit rivieren (1 in figuur 3) is een belangrijk risico. Het worst-case scenario van dit thema is dat de dijk op meerdere plekken breekt (de noordelijke Lekdijk tussen Amerongen en Krimpen a/d IJssel) met als meest verstrekkend gevolg een grootschalige evacuatie. Het maatgevende scenario uit het NVP is de dijkdoorbraak bij Lopik met bovenregionale gevolgen en kans op schade in meerdere regio's.

De gevolgen van een doorbraak bij Amerongen in het verzorgingsgebied van de VRU zijn echter groter dan beschreven in het NVP. Een dijkdoorbraak bij Amerongen wordt als maatgevend scenario beschouwd voor onze regio. Bij een scenario als deze zal een groot deel van de regio overstromen, waaronder de stad Utrecht.

In dit RRP is, overeenkomstig het NVP, gekozen voor een worstcase en maatgevende scenario's. Er bestaan meerdere dijkringen met dito scenario's bij overstromingen.

- Nationaal gezien is het zee-scenario worstcase en een rivieroverstroming bij Lopik maatgevend (hoewel niet het ernstigste, maar wel representatief voor de meeste rivieroverstromingen)
- Voor de VRU is een meervoudige rivierdijkdoorbraak worstcase en een enkelvoudige dijkdoorbraak van de noordelijke Lekdijk maatgevend;

Ten aanzien van het zee-scenario overstroming (2 in figuur 3) merken we op dat de gevolgen van een overstroming uit zee in de provincie Utrecht kleiner is dan in de kustgebieden. In geval van een overstroming vanuit zee krijgen we wel te maken met de doorvoer van evacuatieverkeer vanuit de kustgebieden dat mogelijk vanuit Gelderland terugvloeit naar Utrecht. In de planvorming voor grootschalige evacuatie voor overstroming in kustgebieden is opgenomen dat de afritten in Midden Nederland in die situatie buiten gebruik worden gesteld.

Simulatie van een dijkdoorbraak bij Amerongen
<https://www.youtube.com/watch?v=QpkOkfi12oA>

Aardbevingen

In de regio Utrecht worden tot op heden geen delfstoffen gewonnen met kans op aardbevingen (3 in figuur 3). Bij Woerden (Papekopveld) ligt een gasveld waar winning in principe technisch mogelijk is, maar nog niet in productie is.

Het verzorgingsgebied van de VRU bevindt zich op relatief grote afstand van de breuklijnen met een hogere tektonische activiteit zoals de Peelrandbreuk, die het dichtstbijzijnde is. De kans op aardbevingen is in onze regio lager dan zoals verwoord in het NVP.

Natuurbrand

De regio kent een aantal natuurgebieden. In deze natuurgebieden bevinden zich een groot aantal zorginstellingen en recreatiegebieden. Dit brengt bij natuurbrand (4 in figuur 3) een verhoogd risico met zich mee. Door vergrijzing en ontwikkelingen in de (gezondheids)zorg blijft dit een verhoogd risico.

Op de Utrechtse Heuvelrug bevinden zich diverse gebouwen die zijn geclassificeerd als cultureel erfgoed. Cultureel erfgoed is kwetsbaar voor natuurbrand, omdat het object zelf of de inventaris definitief verloren kan gaan. Daarnaast neemt het plaatsen van afrasteringen in natuurgebieden toe, wat leidt tot een beperking van ontvluchtingmogelijkheden en toegankelijkheid voor hulpdiensten. De Utrechtse Heuvelrug is aangeduid als risicofocusgebied

Extreem weer

Verschillende weersituaties (5 in figuur 3) kunnen in het verzorgingsgebied leiden tot diverse scenario's waarvan hieronder een selectie van de meest waarschijnlijke weertypen is weergegeven:

- droogte met het scenario natuurbrand;
- hevige regenval waardoor wateroverlast ontstaat, eventueel met uitval nutsvoorzieningen ook in wijken waar geen overlast is;
- onweer, met mogelijk bliksem, windhozen en valwinden waarbij de veiligheid en gezondheid bij buitenevenementen in het geding zijn (door weersomslag).

De volgende weertypen kunnen wat effecten betreft ernstig zijn, maar de kans dat ze optreden is minder waarschijnlijk:

- zeer zware storm met als scenario's overstroming van de Randmeren en stroomuitval door het omwaaien van elektriciteitsmasten;
- de combinatie van wind en ijzel met het scenario van stroomuitval doordat de beijzelde draden gaan bezwijken;
- intensieve langdurige regenval met als scenario het bezwijken van secundaire keringen;

Extreem weer en klimaatverandering:

De gevolgen van extreme regenval en hagel leiden tot forse stijging van de schadelast bij woonhuizen, bedrijven en auto's.

<https://www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/klimaat schade-woningen-en-auto-s-gaat-fors-stijgen>

- droogte met scenario bezwijken veendijk.

Bedreigingen gezondheid en milieu

Binnen dit thema worden infectieziekten (humaan, dierziekten en zoönose), milieu en voedselveiligheid uitgewerkt.

Een infectieziekte wordt veroorzaakt door micro-organismen, zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten, welke wanneer ze bepaalde lichaamsdelen van een mens of dier binnendringen ziekteverschijnselen veroorzaken. Een bekend voorbeeld van een infectieziekte is de normale seizoengriep.

Infectieziekten

De risico's zoals verwoord in het NVP zijn onverkort ook van toepassing op de regio Utrecht, met de volgende aanvullingen:

We zien ten aanzien van humane infectieziekten (6 en 8 in figuur 3) dat we lokaal te maken hebben met gebieden waar de vaccinatiegraad lager is dan het landelijk gemiddelde. Dit brengt risico's met zich mee, bijvoorbeeld het risico op uitbraak van polio.

Ten aanzien van dierziekten (7 in figuur 3) bestaat de kans dat de uitbraak van een besmettelijke dierziekte mogelijk leidt tot het preventief ruimen van dieren, wat spanning geeft met dierenwelzijn en acceptatie onder de bevolking en betrokken agrariërs.

Voedselveiligheid en Milieu

Voor de risico's op dit gebied is het NVP integraal van toepassing op de regio Utrecht. Zie hiervoor dit onderdeel van bijlage 1.

Zware ongevallen

De term zware ongevallen is een verzamelterm voor gebeurtenissen waarbij de oorzaak vaak ligt bij (een combinatie van) niet-moedwillige incidenten. Zo'n incident wordt vaak veroorzaakt door (een combinatie van) technisch, menselijk, of organisatorisch falen. Ongevallen kunnen ook optreden als effect van een andere gebeurtenis zoals bijvoorbeeld een natuurramp (Kernramp Fukushima).

Binnen Het thema zware ongevallen is onderscheid in drie risicocategorieën:

1. Stralingsongevallen
2. Chemische incidenten
3. Transportongevallen

Stralingsongevallen

Bij stralingsongevallen (8 in figuur 3) gaat het om het vrijkomen van radioactief materiaal in de atmosfeer, in de bodem of in het water. Een

---

Vaccinatiegraad

Op de website

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/vaccinaties/regionaal->

[internationaal/zuigelingen#!node-volledige-deelname-gemeente,](https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/vaccinaties/internationaal/zuigelingen#!node-volledige-deelname-gemeente)

samengesteld door experts van binnen en buiten het RIVM, staat meer informatie over de vaccinatiegraad per gemeente.

incident met een (dreigende) lozing van radioactief materiaal kan ernstige maatschappelijke gevolgen hebben. Het gaat dan om gezondheidseffecten door directe blootstelling van mensen (inhalatie van radioactief besmette lucht), of door indirecte blootstelling (besmetting in de voedselketen en drinkwater). Naast effecten voor de volksgezondheid is er mogelijk economische schade, ecologische schade, imagoschade, maatschappelijke onrust in het algemeen (angst, onvrede, woede) en verlies van draagvlak voor nucleaire energieopwekking en andere toepassingen van nucleaire technologie.

Stralingsongevallen kunnen ontstaan in kernreactoren of locaties waar met hoog radioactief materiaal wordt gewerkt. Daarnaast zijn er transporten van radioactieve stoffen. Ook kernreactoren in het buitenland vormen een risico. Hierbij maken wij onderscheid tussen kerncentrales vlak over de landsgrens die een directe impact kunnen hebben op Nederland, en die met een indirecte impact vanaf een grotere afstand tot Nederland.

Een deel van de regio Utrecht valt binnen de 100 km-zone van de kerncentrale in Doel (België). In deze zone zijn in 2017 jodiumtabletten verspreid; ook in een tiental Utrechtse gemeenten omdat deze in de 100-km zone vallen. Het risico van stralingsongevallen voor de regio Utrecht schatten wij gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Chemische incidenten

Nederland heeft een aanzienlijke chemische industrie dat onderdeel uitmaakt van een wereldwijd netwerk aan bedrijven en transportstromen. Chemische incidenten (9 en 10 in figuur 3) kunnen ontstaan in bedrijven waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt of waar deze worden opgeslagen. Belangrijke scenario's zijn explosie, brand en een toxische wolk. Indien de bedrijfsactiviteiten zo riskant zijn dat personen buiten de inrichting gevaar kunnen lopen, is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) van toepassing. In de regio Utrecht zijn ruim honderd Bevi inrichtingen bekend⁴.

Die inrichtingen waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig kunnen zijn en boven een bepaalde drempelwaarde uitkomen, vallen naast het Bevi ook onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo). Brzo-inrichtingen moeten voldoen aan stringente veiligheidseisen en worden frequent geïnspecteerd. De risico's voor chemische incidenten in de regio Utrecht schatten wij in als gelijk aan het landelijk gemiddelde.

---

⁴ Bron: www.Risicokaart.nl

Transportongevallen

Binnen de regio Utrecht worden via verschillende transportassen (weg, water, spoor) gevaarlijke stoffen getransporteerd. Ook hierbij zijn incidenten mogelijk die een explosie, brand of een toxische wolk kunnen veroorzaken. Beperkte bereikbaarheid en bluswatervoorziening kunnen daarbij een aanvullend risico vormen.

Uit rapportages blijkt dat het aantal transporten gevaarlijke stoffen in 2017 t.o.v. 2016 over het spoor is afgenomen en over het water (Lek en Amsterdam Rijn Kanaal) is toegenomen. De VRU heeft beperkt gegevens tot haar beschikking over wegtransporten. Deze worden steekproefsgewijs uitgevoerd terwijl bij water en spoor alle passages geregistreerd worden. Hierdoor heeft de VRU een minder goed beeld van verschuivingen in transportaantallen over de weg.

In de regio Utrecht bevinden zich geen luchthavens (vliegveld Soesterberg is niet meer als zodanig in gebruik). In de omliggende regio's bevinden zich onder andere Schiphol, Lelystad Airport en enkele vliegvelden voor de kleine luchtvaart. Ongeveer 75% van alle luchtvaartongevallen vinden plaats tijdens, kort voor - of na het opstijgen of landen. Daarnaast vindt 10% plaats binnen de 10 km zone van een luchthaven. De overige 15% vindt op een willekeurige locatie plaats, al dan niet ver buiten de 10 km zone.

Een klein deel van regio Utrecht ligt binnen 10 km van een start -en landingsbaan van Schiphol. Hogere vluchtintensiteiten op Schiphol kunnen leiden tot een geringe toename van de kans op luchtvaartongevallen. Uitbreiding van luchthaven Lelystad airport heeft vrijwel geen invloed op het risico in de regio Utrecht. De vliegroutes passeren bij Veenendaal-Rhenen de regio maar dit is buiten de 10 km zone.

De risico's van transportongevallen in de regio Utrecht zijn hoog vanwege het intensieve gebruik van het spoor, de wegen en waterwegen. Het intensieve transport over water in combinatie met de verwachte groei in recreatie(vaart) is een risicofocusgebied.

Verstoring vitale infrastructuur

Er is sprake van verstoring van vitale infrastructuur als de verstoring van processen leidt tot ernstige maatschappelijk ontwrichting. Het NVP beschouwt onder vitale infrastructuur de volgende processen: energievoorziening (elektriciteit, gas en olievoorziening), drinkwatervoorziening, ICT en telecommunicatie, (internet, datadiensten, spraakdiensten en satelliet tijd- en

---

Basisnet

Op de website

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/veiligheid/basisnet-0/> is

informatie te vinden over de Wet basisnet

plaatsbepaling), financiële dienstverlening (betalings- en effectenverkeer), water (keren en beheren waterkwantiteit).

Verstoring energievoorziening

De regio Utrecht is een transportknooppunt voor met name spoor en weg. Verstoring van de elektriciteitsvoorziening (11 in figuur 3) in de regio Utrecht kan daardoor leiden tot gevolgen (12 in figuur 3) voor de transportsector in het hele land, zowel over de weg, het water als het spoor.

Drinkwatervoorziening

In de regio Utrecht wordt drinkwater uit diepe grondwaterlagen gewonnen. In tegenstelling tot winning van oppervlaktewater is deze manier van water winnen minder kwetsbaar dan waarover in het landelijk beeld geschreven is.

Wel zijn er in het verzorgingsgebied drinkwater-innamepunten in het Lekkanaal bij Nieuwegein en verder noordelijk aan het Amsterdam Rijnkanaal bij Nieuwersluis. Hier wordt water via pijpleidingen naar de duinen in Noord-Holland gepompt waar het wordt geïnfiltreerd ten behoeve van de drinkwatervoorziening van Noord-Holland.

ICT & telecommunicatie

In de regio Utrecht zijn diverse hoofdkantoren van bedrijven in de sector ICT en telecommunicatie (13 en 14 in figuur 3).

Uitval van dit soort bedrijven geeft een risico op het vlak van betalings- en effectenverkeer met zelfs Europese uitstraling. Desondanks hebben wij in de regio Utrecht bij uitval van ICT & communicatie geen grote afwijkingen geconstateerd t.o.v. het landelijk gemiddelde.

Cyberdreiging

De Utrechtse situatie wijkt op hoofdlijnen niet af van het landelijke risicobeeld. In aanvulling op het NVP zien wij dat de combinatie van een cyber & fysieke aanslag een reële mogelijkheid is (14 in figuur 3).

Ondermijning, extremisme en terrorisme

Ondermijning

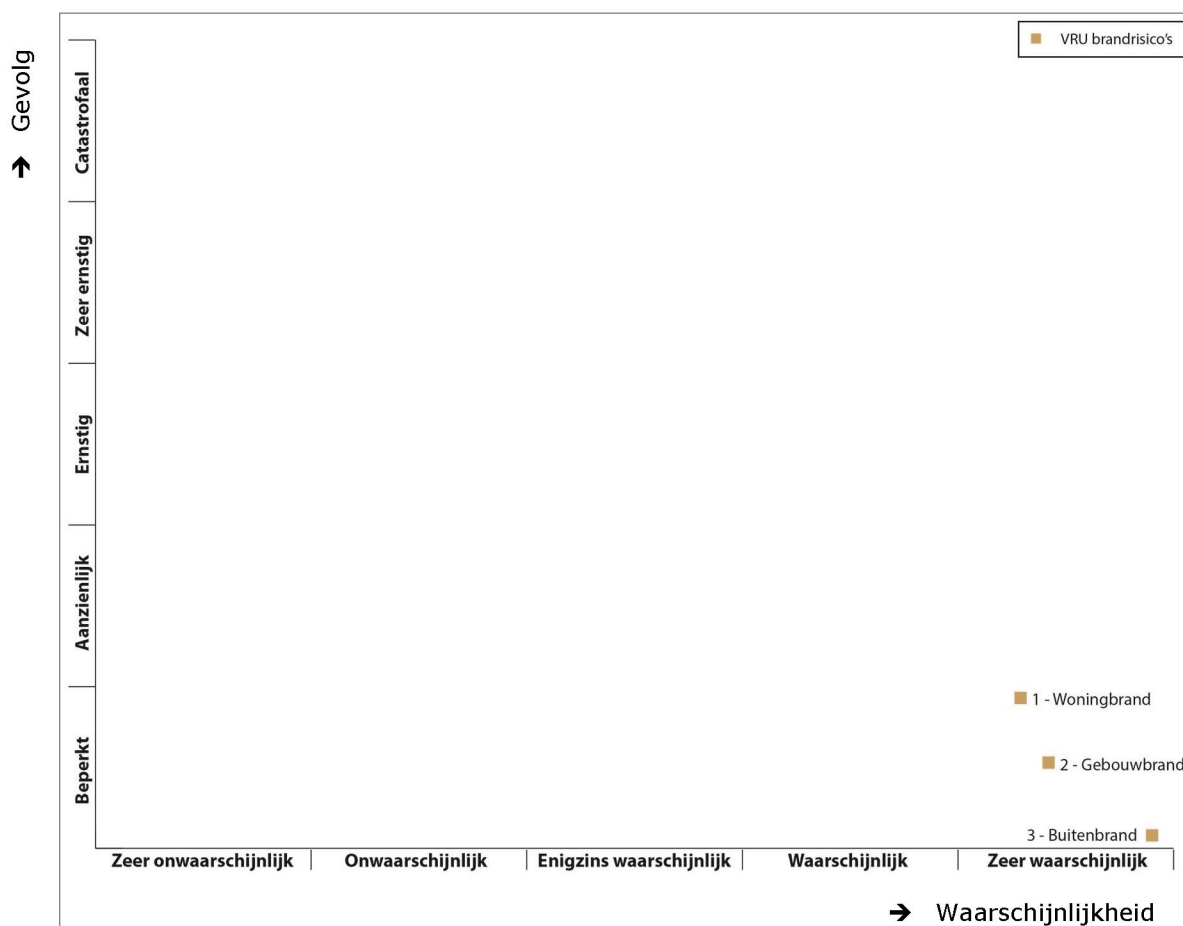
De situatie in het verzorgingsgebied van de VRU komt op hoofdlijnen overeen met het landelijk beeld (15 in figuur 3).

Extremisme en terrorisme

Een meervoudige aanslag (16 in figuur 3) is qua kans en effect in het verzorgingsgebied van de VRU vergelijkbaar met het NVP. Tot nu toe zijn meervoudige aanslagen in het buitenland in hoofdsteden geweest. In onze regio zijn veel evenementen met veel publiek. Ook een gemiddelde werkdag op station Utrecht-Centraal levert een drukke situatie op.

3.2 Thema 'Brand'

Het thema 'Brand' is een aanvulling op het NVP. In onderstaand risicodiagram worden de typen branden op dezelfde wijze weergegeven als de overige thema's.

Figuur 4. Risicodiagram van verschillende brandsoorten

Brandrisico's in het algemeen

In Nederland vallen bij branden jaarlijks 70 doden en 700 gewonden (CBS, Brandweerstatistiek). Het aantal doden laat een dalende trend zien sinds

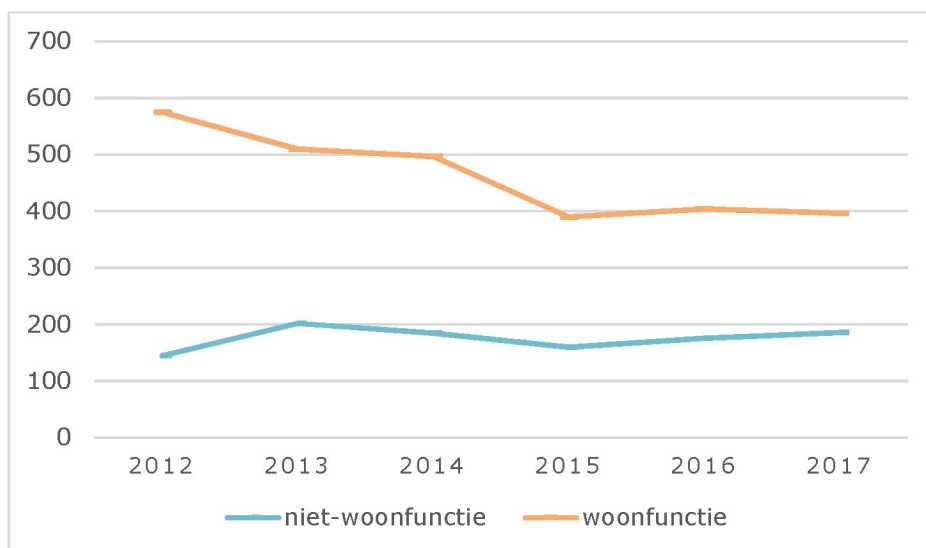
1990. In 1992 is het Bouwbesluit ingevoerd waardoor de brandveiligheid van bouwwerken verbeterd is.

In 2017 rukte de Brandweer in de regio Utrecht 2.298 keer uit naar brand. Binnen de VRU zijn de volgende soorten branden geregistreerd, met tussen haakjes het aandeel in 2017:

1. Gebouwbranden (2 in figuur 4): Dit zijn branden in woningen en woongebouwen, bijeenkomst-, cel-, zorg-, industrie-, logies-, kantoor-, onderwijs-, winkel- en overige gebouwen (25%), waarbij branden in woningen en woongebouwen zijn uitgelicht (1 in figuur 4),;
2. Buitenbranden (3 in figuur 4): afval, bermen, container, industrie (50%);
3. Overige branden: brandgerucht, scheepvaartbrand, brand op het spoor, brand wegvervoer (25%).

Gebouwbranden

In de regio Utrecht wordt één op de elfhonderd gebouwen per jaar getroffen door brand. Het overgrote deel van die gebouwbranden betreft een woonfunctie, zoals in de grafiek is weergegeven (in perspectief: negen van de tien gebouwen in de regio is een woning). Het aantal woningbrandmeldingen laat volgens gegevens van de Gemeenschappelijke Meldkamer Utrecht over de jaren 2012 tot en met 2017 een dalende trend zien. Het aantal branden in niet-woningen is in die jaren constant.

Figuur 5. Aantal brandmeldingen in de regio Utrecht van 2012 t/m 2017 voor woningen en woongebouwen (woonfunctie) en overige gebouwen (de niet-woonfunctie).

Bij gebouwbranden, zeker in woonfuncties, vallen de meeste slachtoffers. De onderstaande factoren zijn hierop van invloed.

- *Kortere-dan-gebruikelijke/noodzakelijke vluchttijd:* Driekwart van alle doden bij woningbrand kan hieraan worden gerelateerd (IFV, 2016). Drie elementen spelen een rol: late ontdekking, snelle brand- of rookontwikkeling en beperkte zelfredzaamheid van bewoners, of een combinatie van deze factoren.
- *Hoogbouw met eenzijdige ontvluchting:* Een ander risico gerelateerd aan vluchten bij brand zien we bij hoogbouw met eenzijdige ontvluchtingmogelijkheid. Het risico hierbij is dat vluchtende personen ingesloten raken doordat het trappenhuis niet te gebruiken is door rook of brand.
- *Brandbare dak- en gevelisolatie:* De klimaatdoelstellingen leiden tot een groter belang om gebouwen (na) te isoleren. Sommige isolatiematerialen zijn brandbaar. Snelle branduitbreiding via de gevel is met name bij hoogbouw een risico.
- *Bewonersleeftijd* in woningen: Bewoners van 80 jaar of ouder hebben tien keer meer kans te overlijden bij brand, dan bewoners van onder de 60 jaar. Tussen de 60 en 80 jaar is die kans drie maal groter. Met de toenemende vergrijzing zal het aantal slachtoffers bij brand onder deze doelgroep toenemen.
- *Gebouwleeftijd:* de kans op brand (per 1000 gebouwen, per jaar) is drie keer groter in vooroorlogse gebouwen dan in gebouwen van na 2003. Dit geldt ook voor woningen afzonderlijk. Dit verband is aangetoond door combinatie van brandgegevens (Meldkamer) met gebouwgegevens (BAG).
- *Gewijzigde gebouwfunctie:* In die gevallen waar de oorspronkelijke functie van een gebouw is gewijzigd zonder dit kenbaar te maken bij de gemeente kan de hulpverlening in geval van calamiteiten voor verrassingen komen te staan. Dit is met name aan de orde daar waar gewoond wordt in gebouwen die niet als woongebouw zijn gebouwd.

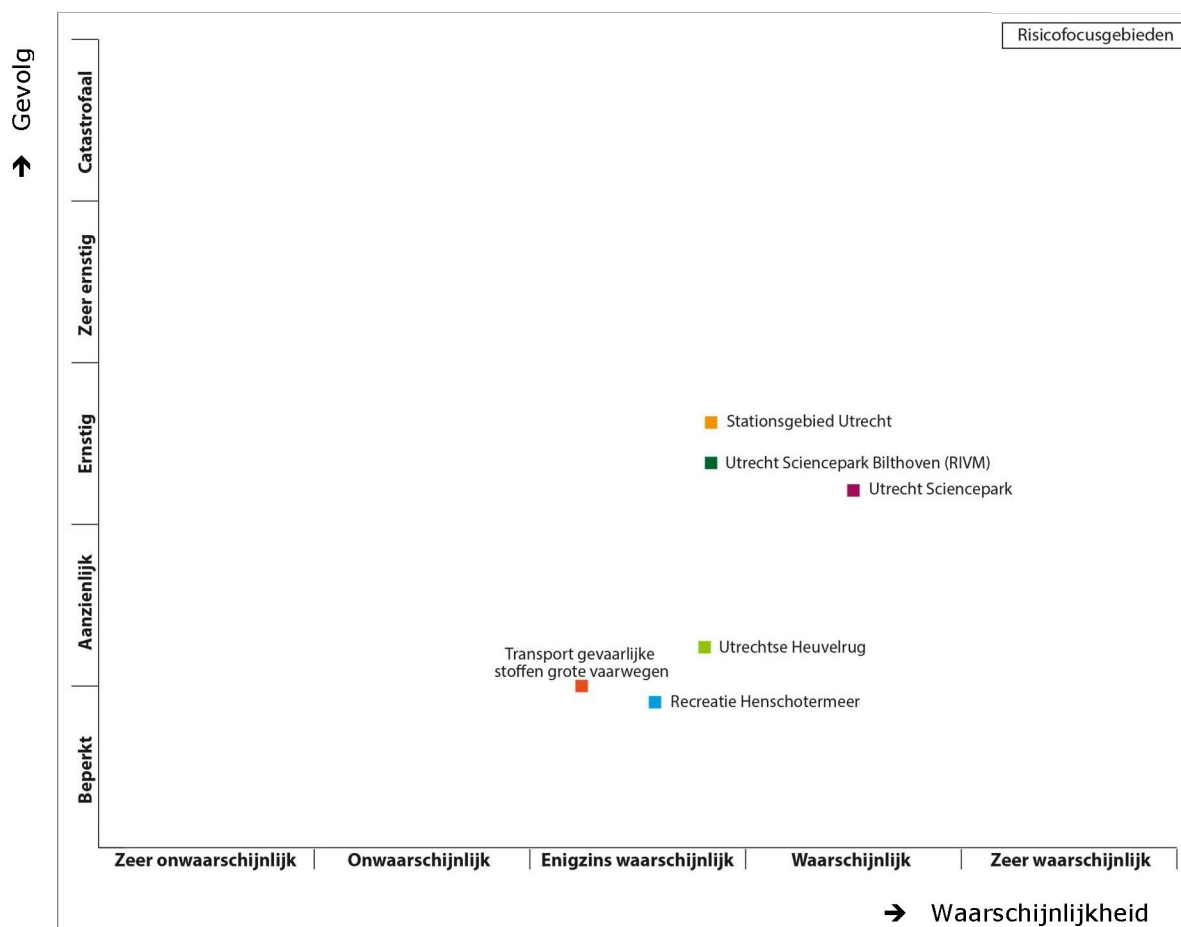
3.3 Risicofocusgebieden

Binnen de regio Utrecht zijn gebieden waar meerdere risico's samenkomen en als zodanig niet onder één thema zijn onder te brengen. Het gaat hierbij om gebieden die:

- Een grote concentratie van mensen bevat;
- Van groot economisch belang zijn;
- Een hoge mate van complexiteit kennen;
- Een grote mate van onzekerheid kennen;
- Een hoog feitelijk samengesteld risico hebben.

De stapeling van risico's maakt dat de VRU met extra aandacht naar veiligheid van deze gebieden kijkt. Omdat het om gebieden met een geografische component gaat zijn deze gebieden in dit regionaal risicoprofiel opgenomen als risicofocusgebieden.

In onderstaand risicodiagram worden de risicofocusgebieden op dezelfde wijze weergegeven als de overige thema's.

Figuur 6. Risicodiagram van de risicofocusgebieden.

Transport gevaarlijke stoffen grote vaarwegen

Over de hoofdvaarwegen in de regio worden gevaarlijke stoffen vervoerd. Dit vervoer neemt toe door de economische groei en maatregelen om transport via het spoor te beperken. Daarnaast neemt het recreatieve gebruik van vaarwegen toe, zowel in de vorm van pleziervaartuigen als riviercruiseschepen. Een combinatie van een ongeval met gevaarlijke stoffen op het water tijdens een recreatiepiek of nabij woonkernen zien wij als risico vanwege de kwetsbaarheid van mensen, de slechte bereikbaarheid voor hulpdiensten en een potentieel effectgebied wat zich kan verplaatsen met de stroming van wind en/of water. Bij sluizencomplexen zijn meerdere schepen tegelijkertijd aanwezig, waardoor sprake is van een stapeling van risico's. Dat is ook zo bij wachtplaatsen specifiek voor schepen met gevaarlijke stoffen.

Stationsgebied Utrecht

Het Stationsgebied Utrecht is volop in ontwikkeling, met als hart de Openbaar Vervoer Terminal (OVT) voor trein, bus en tram. Om de OVT liggen het Stads kantoor, het hoofdkantoor van de Rabobank, de Volksbank, het Muziekcentrum Vredenburg, de Jaarbeurs en Hoog Catharijne. Het hele gebied kenmerkt zich door een grote hoeveelheid reizigers (in 2018 bijna 700.000 per week), werkend en winkelend publiek, het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor, grote evenementen en meervoudig ruimte gebruik.

Door de complexiteit en het belang van het gebied kan naast de voorstelbare scenario's zoals bijvoorbeeld terrorisme, ook een kleiner incident al grote effecten hebben. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan een verstoring van het treinverkeer met een regionale en landelijke uitstraling.

Utrecht Sciencepark

Het gebied Utrecht Sciencepark (USP) kenmerkt zich als een dynamisch en complexe omgeving dat volop wordt gebruikt voor werken, studeren en recreëren. Op het USP zijn o.a. diverse onderzoeksinstituten, laboratoria en kennis- en zorginstellingen aanwezig waarbij de focus ligt op Life Sciences & Health en Duurzaamheid. Het gebied beslaat 322 hectare, telt 100 bedrijven, 2.500 studentenwoningen en wordt dagelijks bezocht door 26.000 medewerkers en 50.000 studenten. De gemeente Utrecht heeft de ambitie om het gebied te ontwikkelen als kloppende hart van Europa's meest competitieve regio.

Het USP is al het grootste sciencepark van Nederland en binnen 5 jaar zal het aantal bezoekers verdubbelen. Er worden nieuwe laboratoriumgebouwen gerealiseerd, waaronder die voor het RIVM.

Het internationale karakter, de hoge personendichtheid en diverse laboratoria leiden tot een stapeling van risico's. Daarbij komt dat het terrein door slechts drie wegen wordt ontsloten.

Utrecht Science Park Bilthoven (RIVM)

Het Utrecht Science Park Bilthoven (USPB) ligt op het voormalig RIVM terrein dat in 2013 is verkocht aan een private partij. De huidige eigenaar is Poonawalla sciencepark B.V. Deze is in 2017 een samenwerking aangegaan met het Utrecht Science park waardoor het park nu de naam Utrecht Science Park Bilthoven heeft gekregen. Op het terrein zijn diverse bedrijven en organisaties gevestigd waarbij de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Studie, onderzoek en advisering op het gebied van biowetenschappen, volksgezondheid, voeding, calamiteiten, milieurisico's en natuur;
- Evaluaties en verkenningen van leefkwaliteit van Nederland;
- Onderzoek, ontwikkeling (proef) productie van humane vaccins;
- Biologische (bulk)productie van vaccins om aan de Europese en mondiale vraag te kunnen voorzien.

Binnen het USPB wordt gewerkt met biologische agentia en genetisch gemodificeerde organismen. Dit zijn veroorzakers van ernstige ziekten die zich mogelijk verspreiden onder de bevolking, maar waartegen wel medicijnen of vaccinaties beschikbaar zijn (zoals bijvoorbeeld polio).

Op het terrein is een grote verscheidenheid aan gevaarlijke stoffen aanwezig, echter in kleine hoeveelheden. Het USPB bestrijkt een oppervlakte van circa 35 hectare, met 60 gebouwen, waarvan circa 30 met laboratoria en productiefaciliteiten. Op het terrein werken ongeveer 2.100 mensen.

Het risico van het USPB voor de omgeving wordt zeer klein geacht. Redenen om het USPB aan te wijzen als Risicofocusgebied zijn de volgende:

- Op dit terrein wordt 70% van de mondiale poliovaccins ontwikkeld;
- Er zijn genetisch gemodificeerde organismen en proefdieren op het terrein aanwezig wat tot protest van activisten kan leiden;
- Het USPB is volop in ontwikkeling (30% van terrein wordt door het RIVM gehuurd en zal in de toekomst verdwijnen). De vergunningverlening is overgedragen aan omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, waardoor tussen verschillende veiligheidspartners nieuwe samenwerkingsverbanden gelegd moeten worden;
- Vanwege geheimhouding heeft de VRU geen beschikking over informatie over risico's op het USPB. Relevante incidentbestrijdingsinformatie wordt pas tijdens een incident 'aan de poort' verstrekt.

Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug is een bosrijk gebied. In het gebied is sprake van intensieve recreatie, zoals bij het Henschotermeer, in de twee dierentuinen en op diverse campings en dagrecreatie. Daarnaast zijn er zorggebouwen aanwezig. In algemene zin kan worden gesteld dat de dagrecreatie in het gebied toeneemt. In datzelfde gebied zijn er ook nog veel zorginstellingen aanwezig en gebouwen die vallen onder de noemer cultureel erfgoed. Het gehele gebied is gevoelig voor natuurbrand.

Recreatie Henschotermeer

Het Henschotermeer en de directe omgeving is een druk bezochte recreatieplas. In de zomer valt de drukte samen met een verhoogd natuurbrandrisico. Natuurbrand in een gebied met grote hoeveelheden recreërende mensen kan leiden tot problemen met evacuatie door de beperkte capaciteit van afvoerwegen.

Dierenparken

Dierenpark Amersfoort en Ouwehands Dierenpark Rhenen liggen in een gebied met natuurbrandrisico. De kwetsbaarheid van de parken wordt veroorzaakt door de vegetatie (naaldbos) in de omgeving die snelle branduitbreiding bij brand mogelijk maakt. Beide parken worden bij natuurbrand bedreigd door zowel de brand zelf als door de rook.

Zorginstellingen

De regio kent een groot aantal zorginstellingen in de Utrechtse Heuvelrug. Dit brengt bij natuurbrand een verhoogd risico met zich mee. Het plaatsen van afrasteringen in natuurgebieden neemt toe en leidt tot een beperking van ontvluchtingmogelijkheden en de toegankelijkheid voor hulpdiensten.

4 Ontwikkelingen in het verzorgingsgebied

4.1 Demografische ontwikkelingen

Bevolkingsgroei

In 2017 heeft de provincie Utrecht zo'n 1.285.000 inwoners en naar verwachting zal dit aantal stijgen tot circa 1.440.000 in 2040. Voor 21 van de 26 Utrechtse gemeenten geldt dat er naar verwachting sprake zal zijn van bevolkingsgroei tot aan 2040, voor 5 gemeenten wordt er een (lichte) krimp verwacht. Het gaat hierbij om IJsselstein (-11%), Lopik (-10%), Montfoort (-6%), Oudewater en De Ronde Venen (ieder -1%). De sterkst groeiende gemeenten zijn naar verwachting Utrecht (+29%), Bunnik (+23%) en Vianen (+20%)⁵.

Vergrijzing

Er zullen in de toekomst méér ouderen komen, zo voorspelt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Deze vergrijzing zal vooral in kleinere gemeenten plaatsvinden. Naar verwachting zal in 2030 rond de 25% van de inwoners van een kleinere gemeente 65 jaar of ouder zijn, tegenover 15% in de grote steden. Grote steden vergrijzen maar licht, middelgrote gemeenten vergrijzen wat meer en kleinere gemeenten vergrijzen sterk, zo stelt het PBL. De grote steden zijn in vergelijking met het jaar 2000 niet verder vergrijsd, terwijl de kleinere gemeenten bovengemiddeld snel vergrijzen. Deze trend zal zich volgens het PBL doorzetten tot 2030. Weliswaar komen er in de grote steden meer ouderen bij, maar het tempo van vergrijzing ligt beduidend lager dan dat in de kleinere gemeenten (bron: StaatvanUtrecht.nl).

Demografische ontwikkelingen hebben invloed op risico's. Bij groei geeft dit een druk op het ruimtegebruik in stedelijke gebieden, wat onder andere gevolgen heeft voor de impact van overstromingen en extreem weer. Bij een toenemende vergrijzing neemt de zelfredzaamheid bijvoorbeeld af. In gemeenten waar de vergrijzing groot is, neemt het potentieel voor (repressief)brandweerpersoneel af.

---

⁵ Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

4.2 Energietransitie

Een energietransitie is ingezet. Er is een verschuiving van de huidige fossiele brandstoffen naar alternatieve vormen van energie. Andere energiebronnen en energiedragers brengen ook andere risico's met zich mee. Het Nationaal Veiligheidsprofiel gaat niet expliciet op de energietransitie in. In dit hoofdstuk worden de mogelijkheden en de risico's van een aantal nieuwe energiedragers en -bronnen toegelicht.

Windturbines

Windturbines vormen een belangrijke energiebron in de energietransitie. Ook bij een windturbine zijn er risico's, zoals mastbreuk, ijsafzetting en gebroken rotorbladen die in een enkel geval brandend tot honderden meters van de mast terecht komen. Doordat windturbines vaak op afstand van woon- en leefomgeving worden gebouwd, is de kans op dodelijke slachtoffers beperkt. Een onderbelicht risico zijn de gevolgen van rotorblad-inslag op vitale infrastructuur, transportwegen, buisleidingen en de chemische industrie. Met het toenemen van het aantal windturbines zal ook de kans op (domino) ongevallen met windmolens toenemen. Een goede ruimtelijke planning kan dit risico reduceren.

Zonnepanelen

Zonnepanelen worden in toenemende mate toegepast. Onvoldoende verankerde zonnepanelen kunnen bij storm losraken en slachtoffers veroorzaken. Bij brand blijven de panelen elektriciteit produceren, waardoor dit om een aangepaste inzetstrategie van de brandweer vraagt. Brandweerpersoneel moet om veiligheidsredenen afstand houden tot zonnepanelen.

Waterstof

Waterstof (H₂) is in potentie een dominante drager van energie voor de toekomst. Doordat prijzen van de huidige energiedragers stijgen, zal de waterstofproductie meer rendabel worden. Door waterstof in lege zoutvelden op te slaan is deze energiedrager niet direct afhankelijk van de momenten waarop zonne- en windenergie beschikbaar zijn.

Transport van waterstof naar de gebruiker lijkt mogelijk via het bestaande buisleidingennet. De eerste auto's met waterstof als brandstof zijn inmiddels op de markt. In de komende jaren zullen, naar verwachting, de eerste waterstof tankstations worden geopend.

Daarnaast zien wij de ontwikkeling dat bedrijven zelf hun bedrijfsauto's met waterstof gaan aftanken. Men is dan niet afhankelijk van de komst van openbare tankstations.

Het belangrijkste risico's van waterstof zijn fakkelbrand, explosiegevaar en wolkbrand/explosie als de waterstof lekkage zich in een besloten ruimte vindt.

Liquefied Natural Gas

Liquefied Natural Gas (LNG) is een vloeibaar gemaakt aardgas. Het gas wordt onder atmosferische druk vloeibaar gemaakt. Het gas wordt bovengronds, gekoeld opgeslagen in speciale geïsoleerde tanks. Anders dan regulier aardgas, dat via buisleidingen wordt getransporteerd, wordt LNG over weg, water en spoor getransporteerd.

LNG is een schonere brandstof dan andere traditionele brandstoffen. Het wordt gebruikt voor motoren van zee- en binnenvaart, vrachtwagens en stationaire industriemotoren. Het is niet uit te sluiten dat LNG ook door middel van binnenvaartschepen wordt vervoerd.

De meest waarschijnlijke incidentscenario's bij LNG zijn een lekkage aan de verdamper en het falen van de losslang tijdens het vullen van de LNG opslagtank. De effecten die kunnen optreden bij deze incidentscenario's zijn een gaswolkbrand, fakkelbrand, BLEVE (explosie), en een plasbrand.

Ammoniak als alternatief voor waterstof

Ammoniak kan als alternatief voor waterstof worden gebruikt. Ammoniak kan onder gecontroleerde omstandigheden tot water en stikstof verbranden. Ammoniak heeft als voordeel dat de brand- en explosierisico's beduidend lager zijn dan bij waterstof. Ammoniak is echter een giftig gas wat tot ander soortige veiligheidsrisico's leidt. Momenteel zijn er bij de VRU geen ontwikkelingen bekend waarbij deze toepassing binnen het verzorgingsgebied grootschalig ingezet zal worden.

Toename van elektrische opslagsystemen

Bij meer lokale productie én gebruik van elektriciteit, neemt de behoefte aan lokale opslagsystemen toe. Zo zijn de eerste binnenstedelijke buurtbatterijen een feit, deze bevinden zich ook binnen de veiligheidsregio Utrecht. Samen met de thuisbatterijen vormen buurtbatterijen een nieuw risico. Bij brand kunnen gevaarlijke gassen vrijkomen en met name bij buurtbatterijen zijn vaak geen bestrijdingsmethoden voorhanden. Gevolg hiervan is dat bij een brand urenlang gevaarlijke stoffen vrij kunnen komen, wat tot risico's leidt voor de directe omgeving.

Energie uit biomassa

Het gebruik van biomassa heeft aan populariteit gewonnen voor de opwekking van energie. Ook in de regio Utrecht zijn diverse biomassacentrales aanwezig in kleine en grotere omvang. Energie kan uit biomassa (zoals rioolslib, mest, agrarisch afval) worden opgewekt door vergisting, vergassing of verbranding. Ieder proces heeft specifieke eigenschappen en risico's.

Vergisting

Vergisting is een vorm van rotting, alleen dan zonder zuurstof en met specifieke bacteriën. Bij deze vergisting ontstaat het methaanrijke biogas. Dit biogas kan direct verbrand worden voor opwekking van elektriciteit of het kan worden opgewerkt tot aardgaskwaliteit. In dat geval heet het groen gas.

Vergassing

Vergassing is het verwarmen van biomassa tot hoge temperaturen onder zuurstofarme omstandigheden. De biomassa 'verbrandt' waarbij een mengsel ontstaat van brandbare gassen en vaak kooldioxide. Dit mengsel heet biosyngas.

Verbranding

Verbranding van biomassa vindt plaats in biomassa- en afval energiecentrales en voor een kleiner deel als bijstook in kolencentrales en gascentrales. Ook wordt biobrandstof bijgemengd met diesel en benzine. Eneco bouwt op industrieterrein Lage Weide een biowarmte installatie die in 2019 operationeel moet zijn.

Risico's bij opslag van biomassa

- Vergiftiging in (bulk) opslag van biobrandstof. Bij bulk opslag kunnen giftige gassen zoals koolstofmonoxide (houtpellets) en waterstofsulfide (mest) vrij komen. Ook kunnen zuurstofconcentraties tot een gevaarlijk laag niveau dalen.
- Door degradatie van biodiesel ontstaat een vloeistof die ontvlambaarder is dan gewone diesel. Hierdoor neemt de kans op brand toe.

Risico's bij energieopwekking van biomassa

- Bij vergassing en vergisting wordt een brandbaar gas geproduceerd in installaties met een toenemende omvang en complexiteit. Brandbare gassen geven altijd een risico op brand en/of explosie.

- Vrijkomen giftige productiegassen zoals waterstofsulfide, ammoniak, koolstofmonoxide etc. (De risico's hangen samen met het type proces en de gebruikte biomassa).`

5 Capaciteiten per thema

5.1 Inleiding

De VRU is in het algemeen goed toegerust op de thema's van het regionaal risicoprofiel. De (lokale) basisbezetting en -materieel is voorbereid om deze in het geval van calamiteiten adequaat te bestrijden. Op regionaal niveau zijn specialismen aanwezig voor incidenten die minder vaak voorkomen, zoals natuurbrandeenheden en eenheden voor het optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Voor aanvullende eenheden en specialismen zijn afspraken gemaakt met aangrenzende regio's.

Landelijke specialismen vanuit regionale samenwerking zijn er voor het type incident met een kleine kans en een complexe bestrijding. Voorbeelden hiervan zijn het Specialisme Technische Hulpverlening bij complexe instortingen, de Grootschalige Geneeskundige Bijstand en het landelijk systeem voor slachtofferregistratie van IFV/ GHOR. Dit laatste is met name voor incidenten met niet-lokale slachtoffers, bijvoorbeeld bij een evenement of een ongeval met een passagierstrein. Naast de landelijke specialismen kan Defensie (specialistische) bijstand leveren vanuit de Catalogus Nationale Operaties volgens daarin genoemde voorwaarden.

Door zowel maatregelen aan de voorkant (risicobeheersing), als bij de bestrijding van een feitelijk incident kan er een verschuiving van een thema in het risicodiagram plaatsvinden naar een volgend segment (figuur 2). Maatregelen aan de voorkant kunnen zowel de waarschijnlijkheid als het gevolg verkleinen. Over het algemeen zal repressieve bestrijding de gevolgen van een incident reduceren. Door beleidsmaatregelen (interventies) kunnen verschuivingen van de thema's in het risicodiagram zichtbaar worden gemaakt.

Hieronder is per thema aangegeven in hoeverre er naast de basisbezetting aanvullende capaciteit nodig is. Daar waar we nog extra mogelijkheden voor interventies zien, worden deze opgenomen in het Beleidsplan VRU 2020-2023.

5.2 Thema's

Natuurrampen

Overstroming: Bij een grootschalige overstroming zijn capaciteitstekorten te verwachten vanwege de schaalgrootte van de evacuatie en reddingsoperatie. De VRU heeft weliswaar vaartuigen voor oppervlakterredding en brandbestrijding op het water, echter dit is beperkt inzetbaar. Bij een overstromingsdiepte die het rijden met eigen materieel onmogelijk maakt kan de VRU niet of nauwelijks hulp bieden met het rijdend materieel. Juist omdat in de acute fase de mogelijkheden beperkt zijn tot bijvoorbeeld assisteren van evacuaties voorafgaand aan een overstroming is het van belang om in de proactieve fase zoveel mogelijk te doen om kans en impact te beperken. In geval van grootschalige overstroming doet de VRU beroep op burgerparticipatie en bijstand van andere regio's, en bijvoorbeeld Rode Kruis, de reddingsbrigade, Defensie en uit het buitenland.

Aardbevingen: De eventuele gevolgen van kleinschalige instortingen kan de VRU aan met de lokale basis eenheden. In geval van aardbeving met meer complexe instortingen is een bijstandsregeling georganiseerd met het landelijk Specialisme Technische Hulpverlening van brandweer Nederland. Ook kan het hoogtereddningsteam van de VRU in een dergelijke situatie ingezet worden.

Natuurbranden: Voor een eventuele natuurbrand is de VRU toegerust met specifiek personeel, materieel en is een bijstandsregeling georganiseerd in het Incident bestrijdingsplan (IBP) natuurbrand. Daarnaast zijn er maatregelen in de preventieve sfeer getroffen, zoals natuurbeheer, risicocommunicatie en specifieke voorlichting bij verzorgingshuizen.

Extreem weer: De VRU kan bij een lokale overstromingsdiepte die het rijden met eigen materieel onmogelijk maakt mogelijk niet of vertraagd (via een omweg) hulp bieden met het rijdend materieel.

Bedreigingen voor gezondheid en milieu

Infectieziekten: Voor de GHOR van de VRU ligt op dit gebied een coördinerende taak. De VRU is hierop voorbereid met het Multidisciplinair Coördinatieplan Infectieziektebestrijding; met daaronder een informatiekaart infectieziektebestrijding en een bestuurlijke template infectieziektebestrijding.

Voedselveiligheid en milieu: Milieurampen vallen onder 'zware ongevallen'. Voedselvoorziening is niet beïnvloedbaar door de VRU.

Zware ongevallen

Voor zware ongevallen is een bijstandsregeling georganiseerd voor het landelijk Specialisme Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen van brandweer Nederland, onder andere voor grootschalige ontsmettingen eenheden en specialistische bronbestrijding. Naast de lokale geoefende basisbezetting en -materieel is er voor zware ongevallen ook specialistische regionaal materiaal bijvoorbeeld voor blussing met schuim.

Stralingsongevallen: De VRU is in de basis voorbereid om in het geval een stralingsongeluk metingen te verrichten en basale ontsmetting te bieden, naast bronbestrijding. Hiervoor gebruikt de VRU het Responsplan nationaal crisisplan stralingsincidenten.

Chemische ongevallen: Rampenbestrijdingsplannen van de risicovolle bedrijven (voor de zogenaamde 'hoogdrempelinrichting' bedrijven die vallen onder het Brzo 2015 zijn deze verplicht). Daarnaast worden inspecties bij deze bedrijven uitgevoerd en wordt geadviseerd op het gebied van fysieke veiligheid. De VRU is onder andere met regionaal specialistisch materieel voorbereid om in het geval van calamiteiten deze adequaat te bestrijden.

Transportongevallen: De VRU is onder andere met regionaal specialistisch materieel voorbereid om in het geval van calamiteiten deze adequaat te bestrijden. Hierbij gebruikt de VRU de incidentbestrijdingsplannen Wegvervoer, Spoorvervoer, binnenvaart en burgerluchtvaart.

Verstoring vitale infrastructuur

Energievoorziening: Hier wordt gebruik gemaakt van het de incidentbestrijdingsplan Stroomuitval en het Bedrijfsnoodplan van de Gasunie voor de provincie Utrecht.

Drinkwatervoorziening: Het waterleidingbedrijf is verantwoordelijk voor nooddrinkwater. De VRU heeft een convenant met Vitens, waarin afspraken zijn gemaakt hoe de drinkwater gerelateerde risico- en crisisbeheersing en de voorbereiding daarop samen te optimaliseren

Cyberdreiging, ondermijning, extremisme en terrorisme

Daar waar relevant wordt gebruik gemaakt van het incidentbestrijdingsplan terrorismegevolgbestrijding, informatiekaart terrorismegevolgbestrijding en het protocol Terrorismegevolgbestrijding Midden-Nederland.

5.3 Thema 'Brand'

Gebouwbranden: De VRU is met de basisbezetting en -materieel voorbereid om in het geval van calamiteiten deze adequaat te bestrijden. Er zijn generieke- en gebouw gebonden procedures en informatie voor hulpverleners over gevaarlijke stoffen en wonen met zorg.

Buitenbranden: Voor een eventuele natuurbrand is de VRU toegerust met specifiek personeel, materieel en is een bijstandsregeling georganiseerd in het IBP natuurbrand. Daarnaast zijn er maatregelen in de preventieve sfeer getroffen, zoals natuurbeheer, risicocommunicatie en specifieke voorlichting bij verzorgingshuizen.

Brand met effectgebied: Opschaling in GRIP-verband; om de aansturing van de inzet op meerdere plekken en meerdere niveaus te coördineren.

5.4 Risicofocusgebieden

Transport gevaarlijke stoffen grote vaarwegen:

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen is een van de vier kerntaken van de brandweer. De VRU beschikt over specialistische teams voor het optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Bij de bestrijding bij grote en complexe incidenten kan van aanvullende kennis en middelen uit andere veiligheidsregio's gebruik worden gemaakt.

Voor incidenten op het Amsterdam-Rijnkanaal en Nederrijn-Lek zijn incidentbestrijdingsplannen (IBP) opgesteld. In het incidentbestrijdingsplan wordt aandacht besteed aan de coördinatie van hulpverlening bij incidenten op eerder genoemde vaarwegen en de operationele uitwerking van de scenario's die kunnen plaatsvinden.

Stationsgebied Utrecht:

Ter voorbereiding op een incident is er voor het Stationsgebied Utrecht een aantal specifieke voorbereidingen getroffen waaronder een incidentbestrijdingsplan. Voor incidenten op en rond het spoor is een onafhankelijke bluswatervoorziening en een noordelijk en zuidelijk 'overpad' aangelegd. Bij het Stationsplein Oost is een hellingbaan aanwezig voor politie en ambulances, waardoor zijn met voertuigen het verhoogde niveau kunnen bereiken. Voor het Stationsgebied is er een netwerk Veiligheid Stationsgebied Utrecht actief waarbij de partners, zoals de gemeente Utrecht, VRU, Politie, Ravu, ProRail, NS, de risico's in kaart brengen en afspraken maken hoe te handelen bij incidenten.

Utrecht Sciencepark (USP, voorheen Uithof):

Ten behoeve van de incidentbestrijding bij de diverse onderzoeksinstituten, laboratoria en kennis- en zorginstellingen die aanwezig zijn op het USP is individuele planvorming aanwezig. Een incidentbestrijdingsplan voor het USP wordt voorbereid.

Utrecht Sciencepark Bilthoven (USPB, voorheen RIVM):

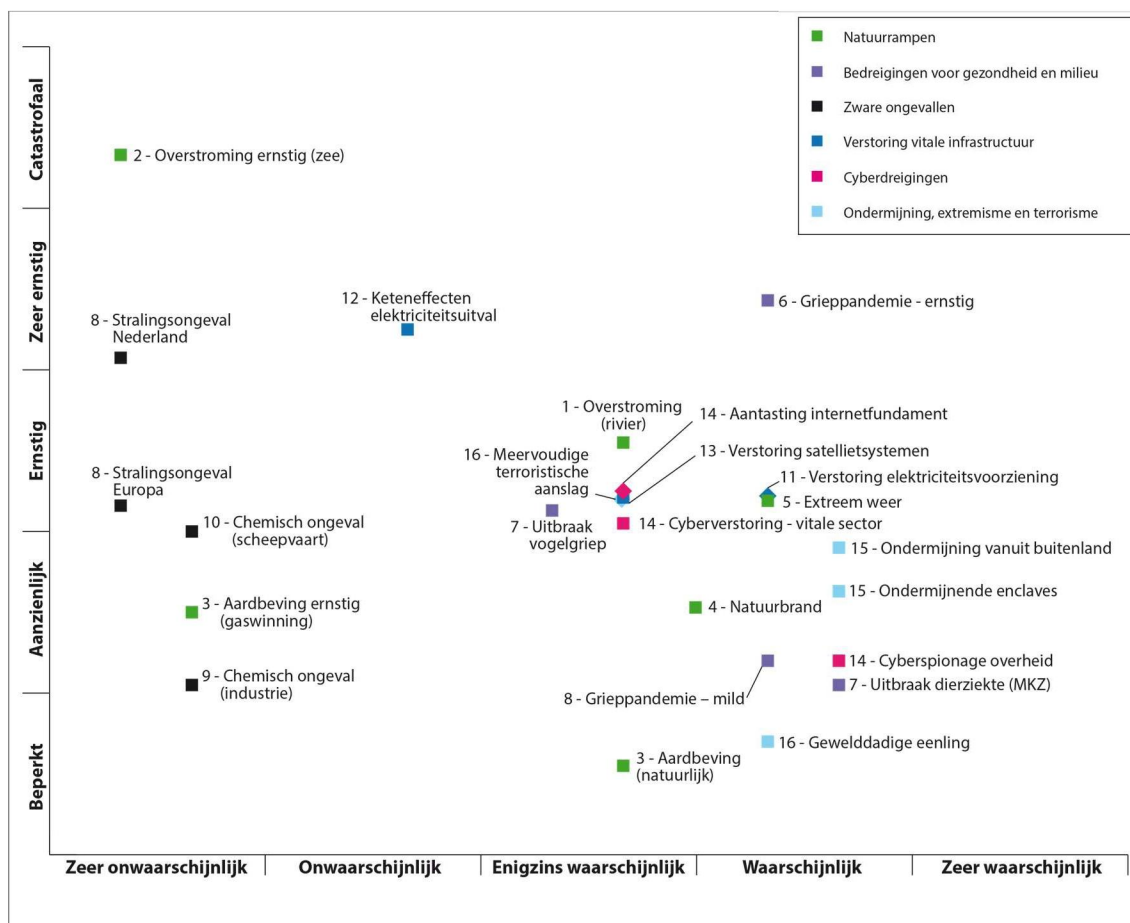
Om gezondheidsrisico's voor medewerkers en de omgeving tot een minimum te beperken zijn strikte veiligheidsprocedures en middelen beschikbaar zoals (onder)drukregimes, hygiëne protocollen etc. De verschillende bedrijven zijn verplicht aangesloten bij de Emergency response organisatie van het USPB, maar blijven verantwoordelijk voor hun primair bedrijfsproces. Deze Emergency response organisatie heeft specialisten beschikbaar om op te treden bij een incident of om externe hulpverleners (als de brandweer) met advies bij te staan. Vanwege geheimhouding heeft de VRU geen beschikking over risicolocaties op USPB. Er zijn daarom geen bereikbaarheidskaarten, aanvalsplannen e.d. van het terrein bij de VRU beschikbaar. Relevante incidentbestrijdingsinformatie en plannen worden 'aan de poort' verstrekt bij een eventuele calamiteit. Lokaal brandweerpersoneel van de VRU oefent de procedures op het USPB terrein.

Utrechtse Heuvelrug:

IBP-natuurbrand, aandachts- en bereikbaarheidskaarten van specifieke objecten. Daarnaast zijn er maatregelen in de preventieve sfeer getroffen, zoals natuurbeheer, risicocommunicatie en specifieke voorlichting bij zorginstellingen. Voor de zorginstellingen in het gebied is het IBP Natuurbrand van toepassing. Daarnaast zijn er maatregelen in de preventieve sfeer getroffen, zoals risicocommunicatie en specifieke voorlichting bij verzorgingshuizen. Voor het Henschotermeer is een aandachtskaart beschikbaar. Voor beide dierenparken zijn bereikbaarheidskaarten beschikbaar. Hoewel er in deze dierenparken een grote hoeveelheid bezoekers aanwezig kunnen zijn is ontruiming snel te realiseren, zo blijkt uit ervaring in de praktijk. De zeldzame diersoorten in de parken vormen het grootste risico. Rook roept bij veel dieren vluchtgedrag en stress op. Acute evacuatie van de dieren is onmogelijk. Om in te kunnen grijpen bij extreme stress reacties blijft ook tijdens natuurbrand altijd een verzorgingsteam aanwezig in het dierenpark.

Bijlage 1. Samenvatting Nationaal VeiligheidsProfiel (NVP)

In onderstaand risicodiagram staan de verschillende veiligheidsthema's uit het NVP gerubriceerd naar impact en waarschijnlijkheid. Bij de toelichting is gebruik gemaakt van de samenvattingen uit het NVP.

Figuur 7. Risicodiagram uit NVP⁶ met uitzondering van de niet-regionale veiligheidsthema's. De thema's (kleurduiding) en de risicocategorieën (cijfers) zijn hierna in de tekst toegelicht.

Natuurrampen

Volgens het NVP moeten we bij natuurrampen denken aan de volgende sub-thema's: overstroming, extreem weer, droogte/hitte, natuurbrand, aardbeving en zonnestorm. Natuurrampen kunnen grote aantallen mensen treffen en de economische schade kan groot zijn. Het NVP stelt dat de effecten van

⁶ Ontleend aan pagina 200-201, bijlage 3 uit het Nationaal Veiligheidsprofiel (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nationaal Veiligheidsprofiel, 2016).

zonnestorm vooral elektronisch zijn, dit komt in het thema verstoring vitale infrastructuur aan de orde.

Overstromingen

In Nederland schenkt men veel aandacht aan waterveiligheid en overstromingsrisico's. De overstromingen kunnen zowel vanuit zee (2 in figuur 7) als vanuit de rivieren (1 in figuur 7) veroorzaakt worden. In het NVP wordt voor beide situaties een scenario uitgewerkt. Het maatgevend scenario is overstroming vanuit rivieren en het worst-case scenario is een overstroming uit zee. Met betrekking tot het overstromingsrisico worden twee autonome ontwikkelingen onderscheiden: klimaatverandering en de sociaal economische ontwikkeling.

Klimaatverandering heeft effect op de hoogte van de zeespiegel, ook is de verwachting dat deze eeuw de piekafvoeren van rivieren zullen toenemen en dat hoge rivierwaterstanden vaker zullen optreden.

Voor wat betreft de sociaal economische ontwikkeling moet worden gedacht aan bevolkingsgroei en verdichting in gebieden met al een bestaand overstromingsrisico.

Aardbevingen

Aardbevingen (3 in figuur 7) kunnen zowel van natuurlijke aard zijn als door de mens worden veroorzaakt. Beide komen in Nederland voor. In 1992 was de zwaarste aardbeving met een natuurlijke oorzaak, op een van de Peelrand breuklijnen met vooral impact in Zuidoost Nederland.

Langdurige en grootschalige commerciële activiteiten, met name gaswinning, hebben geleid tot aardbevingen in voornamelijk Noord-Nederland. Ook de combinatie van menselijk handelen (mijnbouw) en een (lichte) aardbeving kan effect hebben en leiden tot acute bodemdaling. Rondom de aardgaswinning in Groningen is politieke overeenstemming over het verminderen van de gaswinning. De (in)directe gevolgen van het verminderen van de gaswinning zijn nog volop in de aandacht en worden onderzocht.

Natuurbranden

Het NVP beschrijft dat er in afgelopen jaren Nederland grote natuurbranden (4 in figuur 7) hebben gewoed. Bij enkele van deze branden kon de brandweer de brand niet stoppen, hooguit bijsturen. In dat geval spreken we van een onbeheersbare natuurbrand. Een onbeheersbare brand dooft uiteindelijk door gebrek aan brandstof zoals bij de overgang van bos naar stuifzand of weersverandering (draaiende wind of wind die gaat liggen).

Kwetsbare objecten die in een gebied liggen waar de kans op een natuurbrand groot is, lopen een extra risico. Door klimaatverandering neemt het risico van natuurbranden toe. Daarbij is ook nog een aantal specifieke ontwikkelingen te noemen zoals vergrassing en verbinding van natuurgebieden. Vergrassing leidt tot snellere branduitbreiding, droog gras brandt sneller dan struiken en bomen. De verbinding van natuurgebieden vergroot de kans op grote natuurbranden, omdat deze vaak is gerealiseerd via heidegebieden. Bij grote natuurbranden zijn vaak heidegebieden betrokken.

In het NVP wordt aangegeven dat bij natuurbranden sprake is van een lichte toename in risico's. Weersextremen kunnen toenemen, met mogelijk zeer droge perioden. Daarnaast neemt de kans op (droge) bliksem toe en blikseminslag kan eveneens leiden tot natuurbrand. Qua impact is met name de ontwikkeling van toerisme van belang. Het NVP gaat uit van een toename van campings of huizenparken in natuurgebieden.

Extreem weer

Het NVP stelt dat de impact van extreem weer (5 in figuur 7) regionaal van aard is en werkt hier geen scenario voor uit.

Bedreigingen gezondheid en milieu

Infectieziekten

Binnen dit thema worden infectieziekten (humaan, dierziekten en zoönose), milieu en voedselveiligheid uitgewerkt.

Een infectieziekte wordt veroorzaakt door micro-organismen, zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten, welke wanneer ze bepaalde lichaamsdelen van een mens of dier binnendringen ziekteverschijnselen veroorzaken. Een bekend voorbeeld van een infectieziekte is de normale seizoengriep.

Infectieziekten zijn op verschillende manieren in te delen. Bijvoorbeeld op basis van overdragen, de naam van de ziekteverwekker of het orgaan waar de ziekte primair optreedt.

In het NVP worden infectieziekten gecategoriseerd naar de wijze van overdracht. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 'dierziekten en zoönosen' (7 in figuur 7) en 'humane infectieziekten' (6 in figuur 7). De eerste categorie is van dier op dier overdraagbaar. Een zoönose kan van dier op mens en/of van dier op dier overgedragen worden. Humane infectieziekten worden van mens op mens overgedragen.

Dierziekte en zoönose

Met intensieve landbouw en veel transport van dieren is het niet uit te sluiten dat dierziekten in Nederland optreden met nationale gevolgen, dit is in de afgelopen jaren meerdere keren voorgekomen. In de afgelopen jaren zijn er uitbraken van dierziekten geweest die een noodzaak tot een nationale respons hadden. In 1997 was er een uitbraak van varkenspest, daarna brak in 2001 mond- en klauwzeer op grote schaal uit en werd Nederland vanaf 2003 meerdere keren getroffen door de vogelgriep. Ook bij de Q-koorts uitbraken tussen 2007 tot 2010 was er sprake van nationale inzet en bijdrage aan de crisisbeheersing. De gevolgen treffen vooral de agrarische sector en in een enkel geval ook de volksgezondheid. De economische veiligheid wordt geraakt, doordat er hoge kosten verbonden zijn aan de bestrijding van de ziekte en er direct gevolgen zijn voor de veestapel en de verkoopbaarheid van producten. Bij een uitbraak van zoönose (infectieziekte die van dier op mens kan overgaan) is er in potentie ook impact op de fysieke veiligheid door zieken en doden en neemt de kans op verstoring van de sociale en politieke stabiliteit door onrust onder de bevolking toe.

Humane infectieziekten

Het jaarlijks overlijden van relatief veel mensen aan seizoengriep leidt niet snel tot grote onrust. Voorbeelden van infectieziekten die in het (verre) verleden wel de maatschappelijke veiligheid hebben beïnvloed, maar nu (in Nederland) onder controle zijn door adequate behandeling, verbeterde gezondheidsomstandigheden, of zijn uitgeroeid door vaccinatieprogramma's zijn o.a. de pest, tuberculose en pokken. Echter, er zijn nog steeds een aantal zeer ernstige infectieziekten die ook in Nederland tot een ontwrichting van de samenleving zou kunnen leiden. Ziekten als het 'Severe Acute Respiratory Syndrome' (SARS, 2003, China) en Ebola (West Afrika, 2014) hebben wereldwijd grote aantallen slachtoffers en grote maatschappelijke onrust veroorzaakt.

Zodra een infectieziekte in een hogere frequentie voorkomt dan normaal, spreekt men van een epidemie. Wanneer een epidemie zich wereldwijd verspreid, is er sprake van een pandemie. De waarschijnlijkheid van een grieppandemie wordt hoog ingeschat. De combinatie van klimaatverandering en globalisering is iets wat de introductie van 'exotische' humane infectieziekten op termijn mogelijk maakt in Nederland. Wat de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen betreft, geldt dat urbanisatie enerzijds de kans op infectieziekten vermindert, doordat mensen minder in contact komen met natuur en vectoren (zoals muggen) die ziekten kunnen verspreiden.

Vaccinatiegraad

Op de website

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/vaccinaties/regionaal-internationaal/zuigelingen#!node-volledige-deelname-gemeente>,

samengesteld door experts van binnen en buiten het RIVM, staat meer informatie over de vaccinatiegraad per gemeente.

Anderzijds maakt verstedelijking een snelle verspreiding van ziekten juist mogelijk.

Voedselveiligheid en milieu

In 2013 heeft het RIVM een 'thematische verdieping' uitgevoerd voor het thema voedselveiligheid. Hiervoor zijn vijf scenario's vanuit verschillende invalshoeken uitgewerkt. Gezamenlijk bestrijken de scenario's het spectrum aan mogelijke oorzaken waar de voedselveiligheidsproblematiek zich manifesteert, zoals een moedwillige besmetting, een natuurlijke uitbraak en fraude.

Voor de voedselscenario's geldt dat de waarschijnlijkheid relatief hoog wordt geacht; wat in lijn is met de praktijk waar voedselincidenten regelmatig gebeuren. De impact op nationale schaal van deze scenario's is beperkt en vooral bepaald door maatschappelijke onrust en angst. Voedsel fraude heeft bijvoorbeeld wel vervelende gevolgen en de burger voelt zich bedrogen, maar de impact op nationale veiligheidsbelangen is beperkt. Op korte termijn is niet de verwachting dat voedsel gerelateerde crises de nationale veiligheid zullen aantasten. Daarom is bedreiging van voedselveiligheid niet als een aparte risicocategorie in het NVP uitgewerkt.

Typische milieu-incidenten zijn olierampen en grote lozingen en lekkages van chemicaliën in water, bodem en grondwater. Als het gaat om explosies en verspreiding van toxische (gas)wolken vallen die onder het thema 'zware ongevallen'. Milieuthema's als bodemverontreiniging, water- en luchtkwaliteit komen bij verschillende ontwikkelingen ter sprake. De luchtkwaliteit is bijvoorbeeld van belang voor de volksgezondheid; circa 5% van de ziektelast in Nederland is gerelateerd aan milieuoorzaken, waarvan luchtkwaliteit in de vorm van fijnstof de belangrijkste oorzaak is. Veel milieu-incidenten raken niet gelijk de nationale veiligheid, maar hebben een lokale of regionale impact. In het NVP is het aspect milieu daarom niet verder uitgewerkt in dit hoofdstuk.

Zware ongevallen

De term zware ongevallen is een verzamelterm voor gebeurtenissen die ontstaan door niet-moedwillige incidenten. Zo'n incident wordt vaak veroorzaakt door (een combinatie van) technisch, menselijk, of organisatorisch falen. Ongevallen kunnen ook optreden als effect van een andere gebeurtenis zoals bijvoorbeeld een natuurramp (Kernramp Fukushima).

Binnen Het thema zware ongevallen is onderscheid in drie risicocategorieën:

1. Stralingsongevallen
2. Chemische incidenten
3. Transportongevallen

Stralingsongevallen

Bij stralingsongevallen (8 in figuur 7) gaat het om het vrijkomen van radioactief materiaal in de atmosfeer, in de bodem of in het water. Een incident met een (dreigende) lozing van radioactief materiaal kan ernstige maatschappelijke gevolgen hebben. Het gaat dan om gezondheidseffecten door directe blootstelling van mensen (inhalatie van radioactief besmette lucht), of door indirecte blootstelling (besmetting in de voedselketen en drinkwater). Naast effecten voor de volksgezondheid is er mogelijk economische schade, ecologische schade, imagoschade, maatschappelijke onrust in het algemeen (angst, onvrede, woede) en verlies van draagvlak voor nucleaire energieopwekking en andere toepassingen van nucleaire technologie.

Stralingsongevallen kunnen ontstaan in kernreactoren of locaties waar met hoogradioactief materiaal wordt gewerkt. Daarnaast zijn er transporten van radioactieve stoffen. Ook kernreactoren in het buitenland vormen een risico voor de Nederlandse samenleving. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen kerncentrales vlak over de landsgrens die een directe impact kunnen hebben op Nederland, en die met een indirecte impact vanaf een grotere afstand tot Nederland.

Ondanks regelmatige discussies over het onderwerp in de media lijkt kernenergie in Nederland voornamelijk gehandhaafd te worden op het huidige peil. Ook in de rest van Europa lijkt de totale nucleaire capaciteit, in ieder geval de komende 5 à 10 jaar, stabiel te blijven.

Chemische incidenten

Nederland heeft een aanzienlijke chemische industrie (9 en 10 in figuur 7) die onderdeel uitmaakt van een wereldwijd netwerk aan bedrijven en transportstromen. Binnen chemie complexen in Nederland is er aandacht voor veiligheid. Nederlandse bedrijven moeten in toenemende mate concurreren met landen met lagere energie en/of grondstofprijzen. Als marges en budgetten onder druk staan, zijn bedrijven en overheden minder geneigd te investeren in veiligheidssystemen waardoor risico's op incidenten toenemen. Chemische incidenten kunnen ontstaan in bedrijven waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt of waar deze worden opgeslagen. Belangrijke ongeval scenario's zijn explosie, brand en een toxische wolk. Indien de bedrijfsactiviteiten zo riskant zijn dat personen buiten de inrichting gevaar

kunnen lopen, is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) van toepassing. Het doel van het Bevi is om mensen te beschermen die in de buurt van een bedrijf met gevaarlijke stoffen verblijven.

In de regio Utrecht zijn ruim honderd Bevi inrichtingen bekend. Die inrichtingen waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig kunnen zijn en boven een bepaalde drempelwaarde uitkomen, vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo). In de regio Utrecht bevinden zich 10 Brzo inrichtingen. Het Brzo onderkent twee typen bedrijven; bedrijven die een hoge- en bedrijven die een lage drempelwaarde overschrijden. Brzo inrichtingen moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen en worden nauwkeurig geïnspecteerd. Inrichtingen die een hoge drempelwaarde overschrijden dienen over een rampenbestrijdingsplan te beschikken. De risico's voor chemische incidenten in de regio Utrecht schatten wij in als gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Transportongevallen

De transportsector kan worden verdeeld over vier modaliteiten: Scheepvaart, Spoorwegen, Wegverkeer, Luchtvaart. Zware transportongevallen kunnen leiden tot een groot aantal slachtoffers en (mogelijk langdurige) verstoring van de infrastructuur, waardoor de kosten als gevolg van een incident substantieel kunnen zijn. Hoewel de kans op een dussdanig groot ongeval beperkt is, kan de impact dussdanig groot zijn dat het de nationale veiligheid raakt.

Om transportrisico's beter te beheersen geldt de Wet basisnet per 1 april 2015. Onderdeel van deze wet is een aangewezen landelijk net voor het transport van gevaarlijke stoffen en heeft betrekking op spoor, waterwegen en rijkswegen. De Wet basisnet heeft als doel evenwicht te creëren tussen belangen rondom het vervoer van gevaarlijke stoffen en de veiligheid van personen in de omgeving van die transportbewegingen. Het aantal transporten over de basisnet-assen wordt in opdracht van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat (IenW) door Rijkswaterstaat geregistreerd. Als uit deze jaarrapportages blijkt dat risicoplafonds in het voorafgaande kalenderjaar zijn overschreden en/of in het komende kalenderjaar mogelijk (opnieuw) overschreden zullen worden, is het aan de minister of staatssecretaris van IenW om in overleg met vervoerssector maatregelen te treffen.

Verstoring vitale infrastructuur

Er is sprake van verstoring van vitale infrastructuur als de verstoring van processen leidt tot ernstige maatschappelijk ontwrichting. Het NVP beschouwt onder vitale infrastructuur de volgende processen: energievoorziening (elektriciteit, gas en olievoorziening), drinkwatervoorziening, ICT en

telecommunicatie, (internet, datadiensten, spraakdiensten en satelliet tijd- en plaatsbepaling), financiële dienstverlening (betalings- en effectenverkeer), water (keren en beheren waterkwantiteit). Het verstoren van de kering en het beheer van waterkwantiteit kan leiden tot verdroging of overstrooming; beide zijn in hoofdstuk 4.1 natuurrampen uitgewerkt. De verstoring van financiële voorzieningen beschouwen we zoals aangegeven in figuur 1 'samenhang NVP-RRP' als landelijk en valt daarmee buiten de scope van het regionaal risicoprofiel. Het risico voor dit scenario ligt binnen de VRU niet anders dan het landelijk niveau.

Voor verstoring van de vitale infrastructuur geldt dat een verstoring op één proces al een bedreiging vormt, maar dat zij ook kunnen "stapelen". Er treedt dan een versterkend effect op bij verstoringen in andere processen.

Verstoring energievoorziening

Binnen de energiesector wordt onderscheid gemaakt tussen elektriciteit, gas en olie. Bij verstoring van de elektriciteitsvoorziening (11 in figuur 7) kan de maatschappelijke impact zeer groot zijn door de grote maatschappelijke afhankelijkheid van elektriciteit. Verstoring van de elektriciteitsvoorziening kan leiden tot keteneffecten (12 in figuur 7) met zowel een directe impact (zoals uitval ICT-systemen) als een indirecte impact (zoals verstoring de voedselvoorziening). Besturing van het netwerk voor elektriciteit wordt complexer door toenemende opwekking van groene energie en decentrale opwekking (zonnepanelen en windmolens). Dit kan tot grote fluctuaties leiden in aanbod van- en vraag naar energie. Verder kan door klimaatverandering extreem weer in toenemende mate verstoringen veroorzaken in de elektriciteitsvoorziening.

Ook de verstoring van de gasvoorziening kan grote impact hebben door de huidige afhankelijkheid van huishoudens van gas voor warmte. Ook is gas voor de industrie belangrijk. Naar verwachting wordt de impact van verstoring in de gasvoorziening op termijn kleiner door de energietransitie. Totdat we in Nederland 'van het gas af zijn' kan door geopolitieke ontwikkelingen de kans op verstoring van de gasvoorziening (import) onzeker blijven. De maatschappelijke impact van verstoring in olievoorziening is vooral merkbaar in keteneffecten (transport).

De impact van een verstoring wordt bepaald door de duur van de verstoring in combinatie met de omvang en de aard van het getroffen gebied. Uitval van elektriciteitsvoorzieningen wordt gezien als een worst case scenario, waarbij een uitval langer dan 8 uur zal leiden tot een exponentiele toename van de gevolgen.

ICT & telecommunicatie

Verstoring van Internet (14 in figuur 7), datadiensten, Internettoegang en dataverkeer is ondergebracht onder het thema Cyberdreigingen (14 in figuur 7). Binnen het thema verstoring vitale infrastructuur wordt ingegaan op verstoring van spraakdiensten (telefoonverkeer, vast en mobiel) en SMS en satellietdiensten (13 in figuur 7).

Spraakdiensten en SMS, vast en mobiel beslaat een veelheid aan onderliggende systemen en de veelheid aan partijen die deze systemen beheren. De verspreiding van systemen en partijen zorgt wel voor een zekere mate van redundantie waardoor spraakdiensten moeilijk volledig verstoord kunnen worden. Een inschatting van de impact van verstoring van spraakdiensten wordt in het NVP niet gegeven, mede omdat grootschalige, volledige verstoring van spraakdiensten onwaarschijnlijk is en omdat het voornamelijk tot overlast, maar niet direct tot ontwrichting van de samenleving zal leiden.

Satellietsystemen, althans de beschikbaarheid hiervan is voor veel vitale processen van groot belang. Verstoring van satellietdiensten heeft vooral een effect op GPS positionering- en tijdsignalen die worden gebruikt in veel systemen. Hierbij moet gedacht worden aan GPS-diensten voor verkeersregeling. Ook aard-observatie voor weersinformatie en telecommunicatie (vast en mobiel), internet en (financieel) dataverkeer zijn (deels) afhankelijk van satellietsystemen. Verstoring of uitval van satellietdiensten kan deze processen ernstig verstoren.

Cyberdreiging

Cyberdreiging kent een snelle ontwikkeling. Uit het cybersecuritybeeld van het Nationaal Cyber Security Centrum blijkt dat cyberdreigingen zullen toenemen, terwijl de weerbaarheid van individuen en organisaties achterblijft. Wereldwijd nemen cyberaanvallen toe met als doel te saboteren, te spioneren, te beïnvloeden of af te persen. Cyberdreiging beperkt zich niet tot regiogrenzen en heeft een internationaal karakter. (14 in figuur 7)

Ondermijning, extremisme en terrorisme

Ondermijning

Ondermijning is in figuurlijke zin het uithollen of verzwakken (15 in figuur 7). Wat er wordt uitgehold of verzwakt kan divers zijn: het sociale stelsel, de democratische rechtstaat. Enkele autonome ontwikkelingen zouden op termijn de democratische rechtsorde en open samenleving kunnen beïnvloeden, zoals polarisatie tussen bevolkingsgroepen, onzekerheid bij burgers over het vertrouwen in de overheid en de toegenomen migratiestroom. De ondermijning leidt in vele gevallen niet tot directe, acute ontwrichting maar de aantastende werking kan op langere termijn leiden tot ernstige disruptie en disfunctioneren van het politieke en maatschappelijke systeem van Nederland. Deze ontwikkelingen worden in het NVP niet uitgewerkt. Aan dit thema is o.a. veel aandacht besteed in het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit 2017.

Extremisme en terrorisme

Het NVP beschouwt bij terrorisme de dreiging vanuit jihadistische groepen als grootste risico. Ook in de regio Utrecht zijn omstandigheden die als voedingsbodem kunnen fungeren en waar in combinatie met 'trigger- events' geweldsescalatie (16 in figuur 7) uit kan voort komen. Framing in de (social) media is met name bij het effect van een incident met een gewelddadige eenling (16 in figuur 7) van groot belang.

Bijlage 2. Overzicht thema's met oorzaken, effecten en planvorming

Thema	Oorzaak	Effect	Aanwezige planvorming
Natuurrampen			
Overstromingen	Dijkdoorbraak	Gebieden lopen onder, mensen moet een veilig heenkomen zoeken	Incident bestrijding plan (IBP) voor verschillende dijkkringen
Aardbevingen	Gaswinning of natuurlijke oorzaak	Beschadigingen gebouwen	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
Natuurbranden	Droogte, onvoorzichtig gedrag, (droge) bliksem,	Gevaar voor mensen in de bedreigde gebieden in de naaste omgeving	Incident bestrijdingsplan natuurbrand
Extreem weer	Natuurverschijnsel, versterkt door klimaatverandering: hevige regenval, windhoos, valwinden, stormen, extreme droogte, extreme hitte	Wateroverlast/overstroming, bezwijken evenementententen, paniek in grote mensenmenigtes, uitval elektriciteit, doden door hitte	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
Bedreigingen gezondheid en milieu			
Infectieziekten	Dierziekten, zoönose, infectieziekten	Zieke & dode dieren, transportbeperkingen, rellen, humane infectiegolf met keteneffecten in vitale organisaties	Multidisciplinair Coördinatieplan Infectieziektebestrijding; met daaronder een informatiekaart infectieziektebestrijding en een bestuurlijke template infectieziektebestrijding
Voedselveiligheid en milieu	Milieuramp, verstoring voedselvoorziening	Milieuschade, aantasting vertrouwen overheid	Milieurampen vallen onder 'zware ongevallen'. Voedselvoorziening is niet beïnvloedbaar door de VRU
Zware ongevallen			
Stralingsongevallen	Ongeval kerncentrale/nucleair transport		Responsplan nationaal crisisplan stralingsincidenten
Chemische incidenten	Ongevallen/incidenten	Emissie gevaarlijke stof/ brand/explosie/slachtoffers	Rampenbestrijdingsplannen van de risicovolle bedrijven (alleen van de zogenaamde 'hoogdrempelige' bedrijven zijn deze verplicht.
Transportongevallen	Ongevallen/incidenten	Ongevallen, gewonden/doden economische schade	Incident bestrijding plan van Wegvervoer, Spoorvervoer, binnenvaart en burgerluchtvaart.

Thema	Oorzaak	Effect	Aanwezige planvorming
Verstoring vitale infrastructuur			
Energievoorziening	Cyber, overbelasting, defecten infrastructuur, terrorisme	Veiligheidsvoorzieningen vallen uit, geen betalingsverkeer	Incident bestrijding plan Stroomuitval en een Bedrijfsnoodplan van de Gasunie voor de provincie Utrecht
Drinkwatervoorziening	Vervuiling, keteneffect (geen stroom)	Schaarste aan drinkwater	Het waterleidingbedrijf is verantwoordelijk voor nooddinkwater. De VRU heeft een convenant met Vitens, waarin afspraken zijn gemaakt hoe de drinkwater gerelateerde risico- en crisisbeheersing en de voorbereiding daarop samen te optimaliseren
ICT & telecommunicatie			
Cyberdreiging			
Cyberdreiging	Bewuste verstoring computersystemen	Op alle vlakken dreigingen. Communicatie, betalingsverkeer, ook fysieke verstoringen, het niet meer werken van eigen systemen	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
Ondermijning, extremisme en terrorisme			
Ondermijning, extremisme en terrorisme	Economische dreigingen, aanslagen, illegale activiteiten		Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
Ondermijning	Criminele activiteiten, vermenging onderwereld met de bovenwereld	Ondermijnen bestuur, risico's in clandestiene laboratoria, dumping gevaarlijke stoffen en brand in hennepkwekerijen (woningen) en laboratoria	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
Extremisme en terrorisme	Politieke situatie, gedrag	Verstoring, gewonden/doden	Incident bestrijding plan terrorismegevolgbestrijding, informatiekaart IBP terrorismegevolgbestrijding en een protocol Terrorismegevolgbestrijding Midden-Nederland.

Thema	Oorzaak	Effect	Aanwezige planvorming
Thema brand			
Natuurbrand (valt ook onder het thema Natuurrampen)	Droogte, onvoorzichtig gedrag, (droge) bliksem,	Gevaar voor mensen in de bedreigde gebieden in de naaste omgeving	Incident bestrijding plan natuurbrand
Gebouwbrand	Divers: mens-, gebouwenkenmerken	Soms slachtoffers, schade	Generieke- en gebouw gebonden procedures en informatie voor hulpverleners (gevaarlijke stoffen)
Woningbrand	Divers: mens-, gebouwenkenmerken	Geregeld slachtoffers, schade en (lokale) impact op samenleving	Generieke- en gebouw gebonden procedures en informatie voor hulpverleners (wonen met zorg)
Brand met effectgebied	Divers: mens-, gebouwenkenmerken	Groot bedreigd gebied met schadelijke stoffen, gezondheidsrisico's en impact op samenleving	Opschaling in GRIP-verband;
Buitenbrand	Menselijk handelen (vervoer, werkzaamheden, onvoorzichtigheid, baldadigheid)	Schade, overlast, onrust	Reguliere basisbrandweerzorg
Ontwikkelingen in het verzorgingsgebied:			
Demografische ontwikkelingen			
Bevolkingsgroei	Goede gezondheidszorg	Druk op ruimtegebruik grote steden	
Vergrijzing	Goede gezondheidszorg	Grote groepen mensen die oud, alleen en minder zelfredzaam zijn	
Energietransitie			
Windturbines	Breken rotorbladen en mast	Inslag onderdelen turbine op effectgebied (infrastructuur, woonwijk, inrichtingen met een EV risico)	geen
Zonnepanelen	Brand	Verwaarloosbaar effect bij woningen (aangepaste blusstrategie). Voor grote velden met zonnepanelen zijn de mogelijke effecten nog onduidelijk.	procedures regionaal nog niet vastgesteld
Waterstof	Brand/explosie	Doden gewonden	Nog geen operationele planvorming, qua RO advisering borgen
Liquefied Natural Gas (LNG)	Brand/explosie	Doden/gewonden	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures

Thema		Oorzaak	Effect	Aanwezige planvorming
	Ammoniak als alternatief voor waterstof	Vrijkomen Ammoniak	Giftige wolk met slachtoffers als gevolg	Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures
	Toename elektrisch opslagsystemen	Brand in buurtbatterij of opslag met batterijen	Moeilijk bestrijdbare chemische brand	Nog geen operationele planvorming, onvoldoende kennis van risico's en preventieve middelen. Overigens zijn de fysieke gevolgen te bestrijden met de standaard procedures
	Energie uit biomassa	Explosie, zuurstof verdringend gas, giftig gas, brand	Doden/gewonden	Nu nog op beperkte schaal toegepast. Eventuele fysieke gevolgen zijn te bestrijden met de standaard procedures

Risicofocusgebieden

Transport gevaarlijke stoffen grote vaarwegen (valt ook onder het thema 'Transportongevallen'.	Ongevallen/incidenten	Ongevallen, gewonden/doden economische schade	Incident bestrijding plannen van binnenvaart en van Amsterdam-kanaal en Nederrijn en Lek
Stationsgebied Utrecht	Brand, terrorisme	Slachtoffers, paniek in grote menigte	Incident bestrijding plan, dat betrekking heeft op het gehele stationsgebied
Utrecht Sciencepark	Brand, terrorisme, besmetting met micro-organismen.	Slachtoffers, paniek in grote menigte en werknemers	Planvorming van de individuele risico objecten aanwezig
Utrecht Sciencepark Bilthoven (USPB, voorheen RIVM)	Brand, terrorisme, besmetting met micro-organismen.	Paniek bij werknemers en omgeving	Vanwege geheimhoudingsplicht heeft de VRU geen beschikking over risicolocaties op USPB. Er zijn daarom geen bereikbaarheidskaarten, aanvalsplannen e.d. van het terrein bij de VRU beschikbaar. Relevante incidentbestrijdingsinformatie en plannen worden 'aan de poort' verstrekt bij een eventuele calamiteit. Door lokaal brandweerpersoneel van de VRU wordt overigens wel regelmatig geoefend op het USPB terrein.
Utrechtse Heuvelrug	Drukke, toenemende recreatie. Bosgebied met risico op natuurbrand.	Slechte bereikbaarheid, beperkte evacuatie mogelijkheden voor grote groepen mensen	Incident bestrijding plan natuurbrand, aandachts- en bereikbaarheidskaarten van specifieke objecten

Thema		Oorzaak	Effect	Aanwezige planvorming
	Recreatie Henschotermeer	Drukke recreatie	Verdrinking, bosbrand	Aandachtskaart
	Dierenparken	(Natuur) brand in de omgeving	Paniek bij mensen en dieren	Bereikbaarheidskaart
	Zorginstellingen	(Natuur) brand in de omgeving	Slechte bereikbaarheid, beperkte evacuatie mogelijkheden.	IBP Natuurbrand

Bijlage 3. Overzicht deelnemers

Organisaties die zijn uitgenodigd om hun inbreng te geven bij de totstandkoming van dit RRP:

- Altrecht (Zorginstelling)
- Eneco
- Gasunie
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI)
- Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) - Driebergen
- Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht
- Openbaar Ministerie
- Prorail
- Provincie Utrecht
- Vereniging van Recreatieondernemers Nederland (RECRON)
- Reddingsbrigade
- Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC) – Midden Nederland
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijkswaterstaat Midden Nederland – district zuid
- Rode Kruis
- Stedin
- Tennet
- Vodafone
- Ziggo
- Oasen
- Vitens
- Waternet
- Liaison water VRU
- Liaison politie VRU
- Liaison defensie
- gemeentelijke gezondheidsdienst van de 26 gemeenten in de regio Utrecht (GGDrU) i.s.m. de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR; is onderdeel van de VRU)
- 26 gemeenten; ambtenaren crisisbeheersing
- Cluster en postcommandanten VRU
- Specialisten VRU m.b.t. overstromingen, natuurbrand, Stationsgebied Utrecht

RAADSBESLUIT
19R.00008

Agendapunt:

Onderwerp: Zienswijzen Kadernota 2020 en Regionaal risicoprofiel 2020-2023 VRU

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 15 januari 2019 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

b e s l u i t:

De gemeenteraad besluit als zienswijze vast te stellen en deze aan de VRU te verzenden:

1. In te stemmen met de Kadernota 2020 VRU, waarbij:
  - a. uitgangspunt is dat geen aanvullende bijdragen aan gemeenten worden gevraagd ten behoeve van nieuw beleid en organisatieontwikkeling
  - b. de gemeente positief staat tegenover het instellen van een egalisatiereserve ten behoeve van nieuw beleid en organisatieontwikkeling
2. In te stemmen met het Regionaal risicoprofiel 2020-2023 VRU, waarbij aandacht wordt gevraagd voor een goede afbakening van de taken waar de VRU zich in het kader van haar taken op voorbereidt bij de meer brede onderwerpen zoals energietransitie, ondermijning en cybercriminaliteit.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op 31 januari 2019

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer

Veiligheidsregio Utrecht
t.a.v. Accountmanagement
Postbus 3154
3502 GD UTRECHT

De Bleek 10
3447 GV Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
stadhuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

Onderwerp: Zienswijzen Kadernota 2020 en regionaal risicoprofiel

Uw Kenmerk: 18.0045111

Uw brief van: 30 november 2019
geregistreerd onder nr.: -

Datum 31 januari 2019

Ons Kenmerk

Doorkiesnummer/Behandeld door:

Verz.

19U.01449

8292 / T. Vermeulen

Geachte heer Bos,

In uw twee brieven van 30 november 2018 biedt u de gemeente de gelegenheid om een zienswijze in te dienen met betrekking tot twee onderwerpen: de Kadernota 2020 en het regionaal risicoprofiel. De gemeente maakt graag van deze gelegenheid gebruik.

Kadernota 2020

De gemeente is tevreden over het feit dat de Kadernota beleidsarm is ingestoken. Het uitgangspunt dat geen aanvullende bijdrage moet worden gevraagd voor het uitvoeren van nieuw beleid kan op goedkeuring van de gemeente rekenen.

Het instellen van een egaliseriereserve draagt naar inzicht van de gemeente bij aan stabiliteit in de gemeentelijke bijdrage en dit voornemen wordt dan ook ondersteund.

Regionaal risicoprofiel

De gemeente is positief gestemd over het nieuwe risicoprofiel. De brede blik die vanuit Nationaal Veiligheidsprofiel is verwerkt in het risicoprofiel is een goede ontwikkeling, omdat de grenzen naar een breder gebied dan alleen de fysieke veiligheid. Risico's als de energietransitie, ondermijning en cyberdreiging worden op deze manier ook meegenomen. Tegelijkertijd geeft de gemeente de veiligheidsregio mee goed te blijven beoordelen wat de exacte focus van deze brede risico's is waarop zij zich voorbereid en welke maatregelen hier tegenover staan. Ondermijning is bv. een zeer breed begrip waarbij slechts een deel van de risico's relevant is voor de veiligheidsregio. Daarnaast wordt naar mening van de gemeente vaak aangegeven dat de veiligheidsregio 'met basisbezetting en – materieel' voorbereid is op dergelijke risico's. Nieuwe risico's brengen ook nieuwe omstandigheden met zich mee waarop de veiligheidsregio zich moet voorbereiden, waarbij het denkbaar is dat er geïnvesteerd moet worden in opleidingen/materieel etc. Dat overzicht ontbreekt op dit moment.

Daarnaast wil de gemeente haar waardering uitspreken voor de inventarisatie van bepaalde typen risico's op lokaal niveau.

Wij wensen u succes met het verdere traject om beide documenten vast te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

V.J.H. Molkenboer